Tiszántúl

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 71. szám. Nagyvárad Kedd, 1916 március 28.

A KONGREGÁCIÓK a Nemzeti Fogadalmi Templomért.

Az elmult vasárnap feled etetlen marad az uj öntudatra ébredő s maga erejét csak most megismerni tanuló keresztény Nagyváradnak.

Első nyilvános ünnepélyüket rendezték a nagyváradi kongregációk, fényes keretek közt, mindenkit magával ragadó, gyönyörü sikerrel.

Reggel az Ur oltáránál egyesitették a kongregációk a katholikus hiveket; délután pedig az egész Nagyvárad előtt lobogtatták meg azt a tiszta zászlót, melyre két, elválaszthatatlanul összeforrott, a Jeruzsálem sorsán kesergő Jézus könnyeivel egybeforrasztott szó van felirva: Vallás és Hazaszeretet.

És a keresztény Nagyvárad megértő szeretettel, régi dicsőségéhez méltó lelkesedéssel fogadta a Szüz Mária képével ékes háromszinü zászlót.

Megismerték a kongregációkat, hogy azok az öntudatos keresztény lélekkel a nyilvánosság napfényében ragyognak legszebben.

Megismerték, hogy a kongregációk a vallásosság és hazafiasság szent tüzhelyei.

Megismerték azt a nagyszerü erkölcsi és imponáló szellemi erőt, mely a kongregációkban a keresztény Magyarország büszkeségét képezi.

Aki még nem ismerte a kongregációt, az vasárnap megismerte, megszerette — és követte a nagyváradi kongregációk első felhivását a keresztény Nagyváradhoz: épitsük fel a vérkeresztségben ujjászülető Magyarország fogadalmi templomát!

Nemzeti templom lesz az, mert a nemzet összességének adakozásából épül fel. Fogadalmi templom lesz, örök emlékeztetőül Isten irgalmára, e nagy világégésben bevehetetlen erős várunkra. A vallásosság és a hazaszeretet örök lámpása lesz, melynél évszázadok fogják lelkesedésük tüzét ujra és ujra felgyujtani.

A kongregációk első ünnepe a vallásos áhitat és a lobogó magyar hazaszeretet elválaszthatlanságát irta be Szent László városának lelkébe kitörülhetlenül.

Elfoglalt olasz állás a Podgoránál.

Olasz hadszintér. *Budapest, március* 27. (Hivatalos.) Tegnap az arcvonal több helyén heves harc folyt. A görzi hidfőnél csapataink a **Podgora magaslat északi része előtt: egész ellenséges állást elfoglaltak. Itt 525 olaszt, köztük 13 tisztet fogtak el.**

A Plöcken szakaszon az ellenség erőssitéseket állitva a harcba, hasztalanul törekedett arra, hogy a tőle elfoglalt állást visszahóditsa. A harcok terjedelme növekedett és egész éjen át tartott a küzdelem. A tiroli harcvonalon csak mérsékelt tüzérségi harcok folytak. Az olasz tüzérség Aldonazzót vette tüz alá. (A Sugana völgyben.)

Orosz hadszintér. *Budapest, március* 27. (Hivatalos.) Nincs ujabb esemény.

Délkeleti hadszintér. *Budapest, március* 27. (Hivatalos.) Durazzótól keletre 2 olasz tábori ágyut találtak lőszerrel. A helyzet változatlan.

Höfer.

Döntés készül Verdunnél.

Budapest, március 27. (Saját tud.) **A Matin jelentése szerint a verduni harcok döntő stádiumba léptek.**

A Secolo párisi levelezője előkészíti az olvasóit a franciáknak a verduni területről való visszavonulására.

Francia vélemény a német győzelmekről.

Budapest, márc. 27. (Saját tud.) Zürichből jelentik: Egy francia ezredes ira a Journalban:

„A németeknek Morthommeért vivott harcai sorsdöntő győzelmet biztositottak részükre. Az ellenség eddigi győzelmeivel nem éri be, ugy látszik, hogy az egész verduni hadsereg megsemmisitésére törekszik.“

A Sussex elsülyesztése és a francia kamara.

Budapst, március 27. (Saját tud.) Párisból jelentik: Sussex elsülyesztése miatt a francia kamara radikális tagjai interpellálni akarnak. Briand meg akarja akadályozni, hogy az ügyet a kamarában tárgyalják, a bizottsági tárgyalást azonban nem kifogásolná.

Sussex áldozatainak nagy részét a robbanást követő vizsugár sodorta a tengerbe.

Folytonos harcok nyugaton.

Berlin, március 26. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Az angolok ma reggel nagykiterjedésü robbantásokkal több mint 100 méternyi hosszuságban megrongálták a St. Elois melletti állásunkat (Yperntől délre) és veszteséget okoztak az ottlevő századnak. A Vermellestől északkeletre és keletre fekvő vidéken *aknaharcban sikereink voltak* és foglyokat ejtettünk. Tovább Laboiselétől délre, Albertől északkeletre gyengébb angol csapatokat tüzelésünkkel megakadályoztunk abban, hogy állásaink ellen előnyomuljanak.

Az angolok az utolsó napokban ismét lövöldözték Lens városát. Az Argonneokban és a Maas területén a tüzharc csak átmenetileg gyengült.

Az oroszok páratlan emberpazarlása.

A németek sikere Mokrzycénél

Keleti hadszintér.

Az oroszok a Hindenburg tábornagy parancsnoksága alatt álló harcvonal ellen tegnap *különös hevességgel ujitották meg támadásaikat*

Igy a keleti harctéren **eddig példátlan ember és lőszermennyiség harcbavetésével törtek a német vonalakra Jakobstadtól északnyugatra**. Ennek *megfelelő veszteségeket* szenvedtek anélkül, hogy bármiféle eredményt értek volna el. Velikoje Zelónál (Vichsytől délre) előcsapataink sikeres harcban 57 oroszt fogtak el és 2 géppuskát zsákmányoltak.

Az oroszoknak Ostavytól északnyugatra levő állásaink ellen irányuló ismételt erőfaszitései *teljesen meghiusultak*. Miután a Narod tótól délre *három orosz hadtest részeinek többszörös erős támadásait visszavertük*, Nyugat Poroszországi ezredek Mokrzycénél *ellentámadásba mentek át, hogy visszaszerezzék azokat a tüzérségi megfigyelő helyeket, amelyeket harcvonalunknak március 20 án történt visszahajlitása alkalmával elvesztettünk.*

A vitéz csapat feladatát teljes mértékben megoldotta. Eközben, valamint az ellenséges támadások elháritása alkalmával **21 tisztet és 2140 fönyi legénységet elfogtunk** *és számos gépfegyvert zsákmányoltunk.*

Repülőink a dünaburgi és vilejkai vasuti állomásokra és a baranovici—minszki vonalon levő vasuti épitményekre bombákat hajitottak.

Balkáni hadszintér.

A helyzet változatlan. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

P. Martinovich Sándor Nagyváradon.

Feledhetetlen napjai voltak Nagyvárad keresztény közönségének a mult hót utolsó napjai, mikor Martinovich Sándor Jézustársasági atya az olaszi plebánia-templomban konferencia-beszédeit tartotta. A keresztény öntudat tüze magasan lobogott ezeken a napokon, s ezt a lángot az a fönséges katholikus meggyőződés szitotta, mely P. Martinovich gyönyörü beszédeiből szétáradt.

Szombaton tartotta P. Martinovich Sándor atya hatalmas beszédsorozatának utolsó előadásait. Délután 3 órakor a nőknek mondotta el **„Tavasz a lélekben"** c. beszédét. Krisztus szőlője és szántóföldje a lélek, melynek szintén esőre és napsugárra van szüksége, hogy ujra kizöldüljön, ha eddig parlagon hevert, vagy a tél dermedete vett rajta erőt. Az eső a léleknek az imádság: nap-nap mellett megujuló társalgás Istennel. Arany hid az ima, mely égig ér, az Isten leszáll rajta az emberhez s az ember ezen hatol fel Istenhez s középen találkoznak. Ha ezen a hidon nem találkoznak, akkor nem találkoznak soha többé, mert aki nem imádkozik, az el van veszve.

Az ima lehet hangtalan is, mint az anya és harctérről hazatérő fia találkozása, mikor a szív beszél az ajak helyett. Elmondta aztán, mily roppant ereje van az imának s mi az oka a meg nem hallgatott imának. Meghatható példákat mondott el annak megvilágitására, hogy Isten csak azért tartja vissza adományait, hogy később annál többet adjon s ha a teljesités végképpen elmarad, Isten jobban tudja azt, mily veszélyes lenne reánk vágyaink teljesitése.

A lélek napja az Ur Jézus az oltári szentségben. Ő, aki azt mondotta magáról: én vagyok a feltámadás és az élet; a szőlőtő, melyből az élet árad a vesszőkre. Minden nap fel kell keresni ezt az éltet adó forrást. Ez az Üdvözitő kivánsága, akinek szavaira az első keresztények áldoztak naponta és megáldoztatták az egészen kis gyermekeket is.

Este fél 7 kor a férfiaknak tartott magas röptü szónoklatot **„Isten fia volt Ő"** cimmel.

Mit tartottak az üdvözitőről? Kérdezte a szónok. Ki volt? Ez a kérdés kétezer éves. A szónok nem akarta bizonyitani Krisztus istenségét az előtt a gyülekezet előtt, mely napokon át részt vett szent gyakorlatain, csak két hatalmas tényt állapitott meg: a még most is égő gyülöletet Jézus ellen s az önfeláldozó szeretetet iránta.

Mélységes hatása annak a gyönyörü leirásnak, midőn a szónok a nagy Napoleonról emlékezett, kinek koporsójánál állott Párisban az invalidusok templomában. Milliók átka és milliók áldása kisérte sirjába. De azóta elhalt a gyülölet s elhamvadt az a lángoló szeretet, mely kész volt halálba menni érte.

Mert Napoleon csak ember volt. De Jézust gyülölik 2000 év után is. A szabad kőmüvesek ligát alakitottak ellene. Ez a gyülölet titokzatos, ördögi, mert hisz Jézus jó volt: „körüljárt jót tevén." Ez a gyülölet egy földön tuli lényről tesz tanuságot.

Van még egy bizonyság Krisztus istensége mellett: a diadalmas szeretet misztériuma Kétezer év óta a martirok, remeték, misszionáriusok, szerzetesek hosszu sora követte, kik elhagytak mindent érte, akik nem tudtak ellenállni varázsának. A hosszu lánc ma sem szakadt meg, iamét mások jöttek, akik éltüket adták Krisztusért.

Napsugaras lelkek mondják ma is: el vagyunk jegyezve Jézussal. Ezt csak ugy lehet megmagyarázni, hogy Jézus él ma is, mert ember nem képes ily érzelmeket ébreszteni.

Hatalmas vonásokban ecsetelte aztán a szónok a megváltás titkát. Jézus ember és Isten volt, a szivek királya s a szónok azzal a kéréssel zárta szavait, hogy ne zárjuk el sziveinket Jézus varázsa elől, mely a tábernákulumból árad. Menjünk oda, ő hiv, hogy megenyhitsen mindenkit, aki fárad és terhek alatt roskadoz.

A beszédek hatása különösen az áldozások számában nyilvánult meg. A szentgyakorlatok alatt az olaszi plebánia-templomban az áldozások összes száma 2800 volt.

Különösen impozáns volt vasárnap a konferencia beszédeket bezáró közös áldozás. Három oltárnál gróf *Széchényi* Miklós megyéspüspök, *Brém* Lőrinc kanonok és dr *Mazurek* Gyula püspöki titkár mondottak misét s ugyanők áldoztatták a hiveket is. A három oltárnál az Urak Kongregációjának tagjai ministráltak. A templomot zsufolásig megtöltötték a hivek, a kik példás áhitattal vették magukhoz az Ur szent testét. Ezen az egy napon az olaszi plebánia-templomban az áldozások száma kétezer volt.

A délutáni kongregációs ünnepély után, melyről külön számolunk be, este 8 órakor az Urak Kongregációjának tagjai társasvacsorát rendeztek P. Martinovich, a kongregáció uj prézese tiszteletére. A vacsorán számos, igazán magas szinvonalon álló pohárköszöntő hangzott el. P. Martinovich szeretetreméltó, kiváló egyénisége és a nagyváradi kongreganisták buzgósága megismerték és megszerették egymást s ez a jövő további fejlődésének biztos zálogát képezi.

Martinovich Sándor ma hajnalban utazott vissza Budapestre.

* **A Nagyváradi Takarékpénztárnál** jegyzett III-ik hadikölcsön kötvények a kiadott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében átvehetők.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos zser. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

Szőlőgazdák figyelmébe!

Egyedül a „PERONOSZPOR" helyettesiti a rézgálicot.

A **„Peronoszport"** évek óta használják a szőlőgazdák. A **„Peronoszpor"** összetétele kitünő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló **„Peronoszpor"** kell 100 liter vizhez. Egy kiló **„Peronoszpor"** ab Budapest **1** korona **50** fillér. Használati utasitással. Legkisebb szállitmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett szállit:

a „PERONOSZPOR" Vezérképviselet Budapest, VII. Damjanich-u. 30.

A Nemzeti Fogadalmi Templom,

vallásosságunk és hazaszeretetünk szimboluma.

P. *Martinovich Sándor* S. J. beszéde a Mária-kongregációk vasárnapi ünnepélyén.

Mélyen tisztelt Közönség!

Egy fegyverben álló nemzet egész nagyságában nem annyira a fronton bontakozik ki, mint inkább a front mögött. A negyvenkettes és harmincfeles ágyuk böm bölése fizikai erejét igazolja. Erkölcsi fölényét az a magatartás dönti el, amelyet az arcvonal mögött, a békés polgári élet keretén belül tanusit. — Nos e borzalmas világháb ru népeket, országokat rengető orkánjában a magyar nemzetnek többször volt alkalma átmenni az életrevalóság erőpróbáin. Vér és pénzáldozat dolgában megrop panás nélkül feszültek ideaei a nonpluszultráig. Tudott nemesen elfeledni régi és még nem szanált jogtalanságokat. Tudott a balsorsban össze nem roskadni; tudott a diadalmámorban el nem bizakodni; de különösen tudott hinni és remélni és egyedül Istentől várni a sikert. Ezt a nemzetet én legnagyobbnak látom a hitében és Istenbe vetett rendületlen bizalmában.

Ezt a nemzeti nagyságot kommentálta a Nemzeti Fogadalmi Templom Épitő bizottsága, mikor a mult év december 12-én tartott diszgyülésén a következő szavakba toglalta határozati javaslatát: „A magyar kath. közönségnek minden rendje és osztálya a világháboru évében a létért folyó nemzeti küzdelem idején a háboru szerencsés és dicsőséges befejezéséért könyörögve Istennek fogadalmat tesz, hogy az ország fővárosában templomot emel, amely örök kifejezője legyen a nemzet vallásos hitének, Istenbe vetett bizalmának és méltó megörökitője a háboruban nyert isteni segitségnek." E szavakban rejlik a fogadalmi templom célja és lényege: egy épitendő templom az, amely egy fegyverben álló nemzet vallásos hitének és Istenbe vetett bizalmának örök szimboluma legyen. Milyen fönséges gondolat!

Mélyen tisztelt Közönség! E borzalmas világháboruban egy egész régi világ roppan össze. Nemcsak a nehéz mozsárágyuk rombolnak széjjel egész várkolosszusokat, hanem még inkább a háboru keserü tanulságai döntenek romokba olyan eszméket, ideálokat és imádott bálványokat, amelyekhez eddig létüket és boldogságukat kötötték az emberek. A jelen háboru ugyszólván mindenből kiábránditott bennünket: a kozákok félelmetességéből éppugy, mint az orosz gőzhengerből; az angolok noblesse ből nem kevésbbé, mint a francia revanche ból, sőt még a szövetségi hüségből is. De egyből nem: Istenből. „Misericordia Domini, quoriam non sumus consumpti." „Isten irgalma, hogy el nem pusztultunk." De hogy a kárpáti és isonzói nehéz napok után már ennyire vagyunk, az egyenesen Isten végtelen kegye és jósága.

És ettől az isteni kegytől és jóságtól mélyen át van hatva fegyverben álló nemzetünk. Azért midőn egyrészt hálatelt szivvel tekintünk a diadalmámoros közelmultba, de másrészt remegve nézünk a még bizonytalan jövő elébe: a remény, a bizalom, a félelem és rettegés kevert érzelmei között megszülemlik lelkünkben a szent fogadalom: hogy ennek az Istenbe vetett hitnek ápolása és fejlesztése legyen a mi legfőbb föladatunk a háboru után. A romok alatt egy uj világot kell teremteni, de legyen ez uj világnak fölkelő napja a vallásosság. Ime ezt a gondolatot kőbe foglalni, márványba vésni, harangba önteni, tömjénbe hinteni, orgonába lehelni: ez a fogadalmi templom, mint egy nemzet vallásosságának örök szimboluma.

Igen, vallásosságának. Mélyen tisztelt közönség! Megérdemelte a XX. század, hogy Isten ostora végigpattogjon a nemzeteken. Nem a sötét Afrika emberevő törzseit, nem az öreg Ázsia bálványimádóit sujtotta, nem az ausztrálnégert vagy rézbőrü indiánt, hanem Európa legcivilizáltabb népeinek sorait ritkitja az öldöklő angyal. Azt a kulturnépet, amelynek csillagászata a nagy mindenség határait a végtelenbe tolta ki; amelynek higiéniája oly eredményesen birkózik a halállal; amelynek technikája megszünteti a távolságokat és rekordot csinál a repülő madaraknak és uszó halaknak. Ezt a kulturájában elbizakodott és vivmányaiba beleszédült népet érte a legnagyobb megaláztatás: a háboru.

De megérdemelte. Mert kevélységében hadat üzent Istennek, mert kulturájából kikapcsolta a leglényegesebb kulturelemet: a vallást. És mert kikapcsolta, ime összeesik a kulturája. Egy mozsárlövés és amit századok nagy fáradtsággal épitettek, azt a háboru furiája egy szempillantás alatt pozdorjává töri, zuzza össze. Egy torpedó, és uszó acélvárak hanyatlanak a tenger fenekére. „Ó te Kafarnaum, aki az égig emelkedel, a pokolig fogsz lealázódni." Ó te modern kultura, aki a humanitész varázsigéit hordod az ajkadon, ime hogy lesülyedtél a gyülölet és emberészárlás posványaiba!

Mélyen tisztelt közönség! Lealázó, keserü gondolat ez a XX. század fölvilágosodott emberének. De egy reflektálni tudó vallásos lélek éppen e lealázó, keserü gondolatból uj vigaszt és erőt merit. Mi ebben a viaskodó világszemléletek tomboló tusájának egy ujabb fázisát láthatjuk, amelyben a hitetlenségnek el kell buknia. Mert valóban, ha valamikor, ugy e világháboruban az atheizmus kell, hogy elveszitse nimbuszát. Hiszen bebizonyosodott még az eddig kétkedők előtt is, hogy az atheizmus nem lehet a jövő országutja, hogy a modern kultura vallás nélkül nem a boldogság felé vezeti a népeket.

Most, a szaprerek borzalmas tüzcsóvájánál tisztán látjuk már, hogy a modern kultura száguldó vonatja csak ugy fogja a boldogság és állandó béke felé röpiteni az emberiséget, ha ráterejjük azt a hit és erkölcs kettős vágányára. Vallás kell a nemzeteknek. Midőn I. Nepoleon az őrjöngő Franciaországban vissza akarta állitani a rendet, törvénybe iktatta: „Franciaország hisz megint az egy igaz Istenben." És amikor egy vad népet meg akarunk nyerni a civilizációnak, nem tudós csillagászokat és mahematikusokat, nem öblös száju demokratákat vagy a páholyok nagymestereit küldjük a vadak közé, hanem hitterjesztőket. És azzal államilag is elismerjük, hogy a kultura hajnalhasadása hit, alkonya a vallástalanság.

Ezt az igazságot fogja kőbe, érebe, márványba foglalni a fogadalmi templom és azt az idő vasfogával dacoló grandiózus dokumentum gyanánt átszolgáltatni az utókornak. „Te magyar nép — mondja majd nekünk és fogja utódainknak mondani — tiszteld és müveld a kulturát, melynek remekeit hatalmas boltiveim alatt fölhalmozva látod. De vigyázz, hogy az a kultura, mint az én kettős tornyom, az ég felé mutasson. Mert a kultura a hit világa nélkül vak, az erkölcs zabolája nélkül féktelen és könnyen olyan utakra tévedhet, amelyek — mint e borzalmas világháborubau latni — visszavezetnek oda, ahonnan kiragadta az emberiséget: a barbárságba."

Ez a fogadalmi templom, mint egy fegyverben áló nemzet vallásosságának a szimboluma. De van e templomnak még egy diszjelzője, mely uj gondolatokat és uj érzelmeket csal ki a lelkünkből: a „Nemzeti". Ez a diszjelző azt mondja, hogy az a fölépitendő fogadalmi templom hivatva van az utókor előtt nemcsak a vallásosságnak, hanem a hazafiságnak is örök szimbolumagyanánt szerepelni. „Te magyar nemzet! — igy szól majd az utódaihoz — te magyar nemzet! A történelem tanulsága szerint akkor voltál legnagyobb, amikor legvallásosabb. Azért, ha van benned egy csöpp hazaszeretet, légy szilárd a hitben, mint szilárdak az én gránitpilléreim. Légy rendületlen a bizalomban, mint volt rendületlen a háboru viharában az a nemzet, amely engem emelt. Légy örök a szeretetben, mint örök az a lámpa, mely szentélyemben pislog. Mert nemzeti tradiciónk szerint vallásosnak és magyarnak lenni egy és ugyanaz és idegen szellem az, mely kebledben a vallás ellen tör."

Mélyen tisztelt közönség! A mi nemzeti géniuszunk egy vallásos géniusz. Ime körülbelül 18 millió keresztény ember lakik ez országban. Ne tegyük hozzá, hogy csak névleg keresztény. Nem. Jó nép ez, vallásos és becsületes nép — erről sokat beszélnek a vandor missiós atyák. Ne mondjuk azt se, hogy intelligenciánk vallástalan. Közömbös, vagy még helyesebben, elhanyagolt, de nem vallástalan. Ne mondjuk azt se, hogy nálunk az erkölcs már nem örvend köztiszteletben. Nem. Családi szentélyeinkben még ápolják a régi hitet és józan erkölcsöket. Tudjuk mi azt és valljuk még ma is, hogy „minden országnak támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha elvész, Róma ledől s rabigába görbed." A mi nemzeti géniuszunk vallásos géniusz.

A paradoxon most következik. Ha idegen figyeli közéletünket, ha olvassa sajtónkat, böngészi irodalmunkat, látogatja mozi- és szinielőadásainkat és analizálja a napilapok által korportált közvéleményt, bizony azt kell hinni, nogy szép Magyarországon csupa züllött és istentelen ember lakik, hogy szent István földjén istenitik a bünt és imádják az erkölcstelenséget. Ha a privát Magyarországot szembe állitom a nyilvános Magyarországgal, megdöbbent az ellentét. Mélyen tisztelt közönség. Mondjunk, amit akarunk, de édes hazánknak két arca van: egy jámbor és egy istentelen. Két nyelve: az egyik imádkozik, a másik káromkodik. Két szive: az egyik szereti, a másik gyülöli az Istent. Magyarország önön magával megbasonlott, két részre szakadt: egy nyilvános és egy magán Magyarországra. És ez a nyilvános Magyarország ráerőszakolja a privát Magyarországra a vallástalanság álarcát. De hogyan?

Ki az, aki ilyen merényletet követ el a mi valláeos géniuszunk ellen? Ki az, aki meghamisitja a mi nemzeti karakterünket? Vajjon a nép? Vajjon a kisgazda, a kisiparos, az intelligencia, az arisztokrácia, az egyetem, a parlament? Ó dehogy. Az az irányzat, amelynek jóvoltából a Vénusz-kultusz és a Bachusz orgiák a rejtekből a nyilvánosságra kezdenek merészkedni; az a törekvés, mely irodalmunkra a vallástalanság és erkölcstelenség bélyegét leheli; az a szellem, amely szinpadunkon és mozgó képeinken cinikus hidegvérüséggel dicsőiti a bünt és konyvpiacunkon árulja a szennyet és amely napilapjainkban a fölvilágosult hitetlent és soha zavarba nem jövő erkölcs-tanitót játssza: az a szellem nem a mi szellemünk, nem a mi nemzeti géniuszunk. Az egy idegen szellem.

De éppen azért, mert idegen szellem, kétszeresen protestálunk ellene: a vallás és a hazafiasság nevében. Nem akarunk mi pogányoknak és sziboritáknak látszani az utókor előtt, akik eltértek atyáik tradiciójától. A keresztény Magyarország szóljon az utókorhoz a milliók nyelvén, nem pedig néhány lelkiismeretlen irodalmár tilinkójával, amely közvéleménynek tolja föl magát. Azért épitünk a milliók filléreiből egy fönséges templomot, amelynek téglái mindmegannyi millió aláirás bizonyitsák az utókor előtt, hogy a világháboru nem tagadta meg a hagyományt, nem tagadta meg a nemzeti

géniuszt, hanem amikor a haza a végpusztulás veszélyében forgott, ott kereste az oltalmat, ahol apái: Istennél. Ez a nemzeti Fogadalmi Templom, mint a hazaszeretet szimboluma: egy fönséges példaadás, amelyből az utókor meritheti a nagy tettekhez szükséges fölbuzdulást.

És ebben látom én, mélyen tisztelt Közönség a fogadalmi templom jelentőségének a kulminációját: a példaadásban. A példa szuggesztiv hatalma nemcsak az egyéni nevelésben, hanem egész népek és nemzetek nevelésében is első rendü faktor. Mint az égi permet, amelytől még a lekonyult virágok is uj életre kelnek, olyan a tévutakra került utókornak a hagyomány, a tradició. Érzik ezt a vallás ellenfelei. Azért legujabban egy államcsinyhez folyamodnak, amely egy csapásra teljes sikerrel kecsegtet. A vallásos tradiciónak vége szakad, ha megakasztjuk azt a hagyomány természetes továbbitó közegében: az ifjuságban.

Még jól emlékszünk rá. Két évvel ezelőtt, 1914. április 2 án a Budapesti Tanitók Közgyülése, — amely t. i. erős szabadkőmüves befolyás alatt állott — egyik határozatában a vallástanitás eltörlését kivánta az elemi iskolákban. Mit is kivántak ezek az urak? Egy keresztény országban, egy keresztény nép tanitói keresztény iskolából ki akarták dobatni a kereszténységet Micsoda vakmerőség! Hiszen ezzel merényletet követtek el az Isten ellen, aki nek abszolut joga van a gyermek fölött. Merényletet a haza ellen, mert alá akarták ásni ezeréves fönnállásunk alapját: a kereszténységet. Merényletet a szülők ellen, akiknek szülői munkáját a vallástalan iskola, mint a jégeső a kertész munkáját, lerombolja. De merényletet különösen a gyermek ellen, akinek a vallástalan iskola éppen ott tagadja meg az irányitást, ahol az a legszükségesebb: a szivképzésben a hit és vallás örökérvényü elvei által.

De éppen ezért, mert merényletről volt szó, védekeztünk ellene. Volt még bennünk annyi krisztusi szeretet a gyermek lelke iránt, hogy nem néztük ölbe tett kezekkel a merényletet. Az egész keresztény ország hazafias érzülete fölszisszent a tradició ilyetén megakasztása ellen; aláirások, impozáns tiltakozó gyülések és demonstrációk által fejeztük ki sziklaszilárd meggyőződésünket: hogy vallás nélkül nincs nevelés, hogy egy vallástalan nemzet karrikatura; hogy egy kereszténytelen ezeréves Magyarország monstrum.

Am amit akkor ajkunk mondott és szivünk érezett, annak már rég nyoma veszett a feledékenység éjszakájában. A szó elenyészik, az irás elfakul: ami e földön leginkább dacol a mulandósággal, az az érc és kő. Tehát e kettőre kell bizni vallásos hazaszeretetünket, ha azt maradandó tradició gyanánt át akarjuk származtatni az utókorra. Nemzeti Fogadalmi Templom! — mily hatalmas és örök prostetáció lesz ez annak idegen és nemzetietlen szellem ellen, amely nemcsak a vallást akarja kidobni az iskolából, hanem a hazafiasságot is kiirtani az ifjuság szivéből; amely még a háborus idők cikkeiben és verseiben is azt hirdeti, hogy „a haza botor fogalom“ s a „hazáért meghalni csak azért szép és dicső, mert — mert mint a sátermörder — a nőknek tetszik.“ És egyik költőjük inkább kész kedvese kis kezéért ontani „a csobogó vért, mint száz királyért, száz lobogóért.“ Egy ilyen elkorcsosodott érzületnek örökre torkára fulasztja a szót az a hatalmas fogadalmi bazilika, amelynek kettős tornya a vallásosság és hazafiasság örök frigyéről fog beszélni az utókornak. Ez lesz a mi tradiciónk, ez lesz a mi dicső nemzeti történetünk méltó folytatása. Igen, dicső folytatása.

Mert, mélyen tisztelt közönség, midőn most a világháboru tüzcsóváin keresztül visszatekintünk ezeréves létünk történetébe, tisztán és rendületlenül áll előttünk az igazság: hogy a magyar nemzet a hunok és avarok példájára nyomtalanul enyészik el az idők iszapjában, hacsak a keresztény vallás sziklaszilárd talajába nem veti reménye horgonyát. Barát és ellenség elismeri ma, hogy kard foglalta el, de kereszt tartotta fönn e hazát. Ő hányszor vonultak el fölöttünk sötét és vészteljes felhők romboló villámokkal. De Isten hatalmas karja ártalmatlanná tette a villámokat. És vajjon miért tette ártalmatlanná? Én erre csak egy feleletet tudok: Mert Ő mindazoknak, — egyeseknek épp ugy, mint nemzeteknek, — akik Őt, mint atyjukat tisztelik, hosszu életet igért Megdöbbenve olvasom a Királyok Könyvében ezt az isteni átkot: „Megveri az Isten és kitépi Izraelt a jó földről, melyet atyáinak adott és elszórja őket, ha nem tisztelik őt“. Ez az átok szóról szóra beteljesült egy hütelen népen. De mi még állunk. És vajjon miért állunk? Én erre megint csak egy feleletet tudok: Mert e nemzetnek volt sok büne, de volt egy nagy erénye: Istent soha sem tagadta meg.

Azért, mélyen tisztelt közönség, az istentagadás, a vallástalanság egy idegen métely a mi nemzeti közéletünkben. Vallástalan és magyar — ez a történelem kigunyolása. Azért a valiástalanság ellen teljes erőből küzdeni a legnagyobb hazafiui tett. De a vallástalanság ellen maradandó szimbolumot emelni annyi, mint hazaszeretetre nevelni a jövő nemzedékét. Tehát az a Nemzeti Fogadalmi Templom valóban a vallásosság és a hazafiasság szimboluma lesz.

És ezzel befejezzük. Mélyen tisztelt közönség. Az a fogadalmi templom még nincs meg. De egy fegyverben álló nemzet határt nem ismerő áldozatkészsége a biztos záloga annak, hogy meglesz. Midőn Mózes a pusztában föl akarta épiteni a szövetség sátorát, Izrael tolongva hozta selymét és az aranyát és a frigyszekrény tető alá került. A Nemzeti Fogadalmi Templom egy háborus nemzet örök időkre szóló szövetségtábora, amely fölött népünk sorsát intéző Isten szelleme lebeg, amelynek szentélyében a hazafiasság és vallásosság kettős kőtáblája rejlik és amelynek égbenyuló tornya, mint az a tüzoszlop a pusztában, egy nemzetnek mutatja az utat az élet sivatagján.

A Tóth-család 150,000 koronás alapitványa.

A vármegyei tisztviselők megjutalmazása.

Biharvármegye tisztikara kétségkivül az elsők közt áll az egész ország vármegyéi között. A háboru következtében minden törvényhatóság igyekezett a maga tisztviselőit mentesiteni a katonai szolgálat alól azért, hogy a közigazgatás megnövekedett, megtizszereződött munkahalmazát zavartalanul dolgozhassák fel. Biharvármegye hazafias tisztikara ahelyett, hogy a felmentését kérte volna, a mozgósitás napján azonnal a haza oltalmára sietett, sőt sokan voltak olyanok, akik a felmentés helyett egyenesen a besoroztatásukat kérték, annak dacára, hogy eddig nem voltak katonák.

Az egyharmadra leapadt tisztikar minden erejét megfeszitve igyekezett a harctéren küzdő társakat pótolni. Éjjel-nappal dolgozva, a legsulyosabb feladatokat oldották meg a tisztviselők. Dacára annak, hogy kevés volt a tisztviselő, Biharvármegye óriási területén minden fennakadás nélkül ment végbe a mozgósitás, a sorozás, a népfelkelők szemléi, a közélelmezés stb. A tisztviselői kar e kiváló szolgálataiért minden alkalommal a legnagyobb elismeréssel találkozott.

Legszebb volt azonban az az elismerés, amely csengő aranyakban nyilvánult meg tegnap a vármegye egyik előkelő családja részéről. A Tóth-család nyilvánitotta ki elismerését a tisztikarnak.

Tegnap délelőtt dr *Beöthy* László v. b. t. t. vezetése alatt megjelentek az alispán előtt dr Tóth László, Tóth István, Tóth Mihály, Tóth György. A küldöttség nevében Beöthy László méltatva a tisztikarnak az eddig kifejtett munkásságát, egy sajátkezüleg készitett beadványt nyujtott át Fráter Barnabásnak.

A beadvány szövege a következő:

Tekintetes Vármegyei közgyülés!

Azon kegyelmes ragaszkodás által vezetve, mely bennünket Biharmegyéhez füz és jelét óhajtva adni a magunk részéről is azon elismerésnek, mely Biharmegye tiszti és jegyzői karát mindenkor odaadó buzgalommal teljesitett hazafiui müködése révén méltán megilleti: elhatároztuk, hogy alulirottak a Tóth Család nevében egy 150.000 kor. Egyszázötvenezer korona tőkéből álló alapitványt létesitünk, melynek jövedelme mint jutalom segély Biharmegye tisztikara, kezelő és segédszemélyzete s jegyzői kara illetve ezek családja között lesz kiosztandó.

Kérjük a vármegye közönségét, hogy ezen alapitvány kezelését s a jövedelem mindenkori felosztását magára vállalni s tiszti főügyészét utasitani méltóztassék, hogy az alapitólevelet készitse el s minden további szükséges lépést akként tegyen meg, hogy az alapitvány jövedelme mielőbb elosztásra kerülhessen.

Azon pontokat, melyek felvételéra az alapitó levélben a magunk részéről sulyt helyezünk, az ide csatolt alpitási tervezetben foglaltuk össze.

Az alapitványi tőke letételét igazoló okmányt ezennel bemutatjuk és kijelentjük, hogy az e felett való rendelkezést jelen beadványnak általunk történt aláirása időpontjától kezdve a vármegye közönségének a fenti célra átbocsátjuk.

Budapest, 1916 március 27.

Dr Tóth László s. k. *Tóth István s. k.*
Tóth Mihály s. k.
Tóth György s. k.

A nábobi alapitvány tevőinek mindössze pár soros feltételeik vannak. E szerint a pénzjutalom segély cimén adandó ki. Létesiteni kell abból elsősorban 4 helyet évi 100 koronával a tisztviselők részére.

II. 2 alapitványi hely évi 500—500 koronával a vármegyei segéd és kezelő személyzet részére.

III. 4 hely á 800 koronájával községi és kör, valamint a rendszeresitett segédjegyzők jutalmazására.

IV. 500 korona az alispán által osztandó ki a szolgaszemélyzet részére.

Az alapitványi összegek négy évre adandók ki, hogy a vármegyének alkalom adassék ki, hogy minden évben kiadassék egy alapitványi hely. Az alapitványokból fennmaradó összeg minden évben, mint kü-

jön alapitvány kezelendő. Az alapitványra csakis Biharvármegye tisztikara tarthat igényt, államositás esetén azonban azok a tisztviselők, akik jelenleg is szolgálatot tel jesitenek minden körülmények között igényt tarthatnak.

Ez alapitványra elsősorban azok hozzátartozói tarthatnak igényt, akik a harctéren elestek, vagy akik a harctéren munkaképtelenek lettek, másodszor azok, akik megsebesültek; harmadszor, akik a háboruban résztvettek; negyedszer, akik itthon a hivatalokban teljesitettek érdemleges szolgálatot; ötödször, a kiknek legtöbb nevelést igénylő gyermekük van és gyermekeik közül valamelyiket katonai pályára akarnak neveltetni. Az alapitványt tevők feltétele szerint azok, akik jutalomban részesültek a jutalmazási időszak letelte után is részesithetők az alapitványban. Kérvényezők hiányában egyik csapat a másikkal fölcserélhető, illetve valamelyik alapitványi hely évi dija más csoportra is átruházható.

Az alapitólevél elkészitésén a vármegye tiszti főügyésze már ma dolgozik s rövidesen el is készül vele. A 150000 koronát az alispán az uj hadikölcsön kötvényekre fogja forditani és annak jövedelméből fogja a jutalmakat kiadni.

A páratlanul álló alapitvány hire csakhamar elterjedt az egész tisztikar körében és nagy lelkesedést keltett. Az ügyet különben a juniusban tartandó közgyülésen az alispán be fogja jelenteni a törvényhatóságnak és ott fogja köszönetét nyilvánitani a vármegye tisztikara is.

A Nagyváradi Agrár Takarékpéntár közgyülése.

Tegnapelőtt tartotta rendes évi közgyülését a Nagyváradi Agrár Takarékpénztár. A hat éves pénzintézet a nehéz közgazdasági viszonyok dacára szépen megállotta helyét s gyarapitotta az intézet jövő fejlődésének feltételeit. Az intézet vezetésében megnyilvánult szolid, körültekintő eljárás a részvényesek elismerésével találkozik.

A közgyülésen dr *Móricz* Ernő elnökölt; jelenvoltak a következő részvényesek:

Dr Móricz Ernő, Gyémánt Mihály, Inczе Lipót, Schwarcz Miksa, dr Thury László, Sebes Gyula, Fodor Izsó, Schwarcz Gyula, Kálmán Sándor, dr Breuer Oszkár, Farkas Kálmán, Gerő Zsigmond, Juricskay László, Molnár Henrik, Marschalkó Leó, Széles Gyula, dr Révész Jakab, Rothbart Ignác, dr Halász Márton, dr Demetrovits Elek, Horthy Dezső.

Dr *Móricz* Ernő igazgatósági elnök megnyitó beszédében rámutatott a háboru által előidézett közgazdasági helyzetre, a háboru tartamának bizonytalanságára és az előre nem látható eshetőségekre, — hangsulyozta, hogy a fiatalabb pénztntézetek az igazgatóság előrelátása, tapintatos gondossága különös óvatosságot és körültekintést parancsol. Az intézet igazgatósága is követte ezen óvstossagot s a körülmények szemmel tartása mellett tartózkodott az osztalékok nyujtásától. Ez az érthető óvatosság az intézet szilárditását célozza és eredményezi, miért is indokoltnak találta, hogy az évi nyereséget inkább a kétes, vagy kétessé válható követelések leirására forditsák. Bizalommal tekint a jövő elé és meggyőződése, hogy a jobb idők bekövetkeztével az intézet megkezdett gyarapodás utján tovább fog haladni. Egyébként konstatálta, hogy a közgyülés határozatképes.

Ezután dr *Demetrovics* Elek vezérigazgató felolvasta az igazgatóság jelentését.

A jelentés rámutat, hogy a háboru folytán amig a hadviseléssel kapcsolatos vállalatok fellendültek, a takarékpénztárak a normális idők szokásos üzleteinek szükségszerü elmaradása folytán a rendes üzleti eredményeket sem tudták felmutatni. Csak azok a vidéki pénzintézetek mutathatnak fel kedvezőbb eredményt, amelyek az általuk fenntartott, vagy körükbe vont ipari vagy kereskedelmi vállalatok konjunkturális nyereségeivel növelhették pénzintézeti hasznukat.

A jelentés további része a következő:

Intézetünk a lefolyt háborus évben ujabb kihelyezéseket csak egyes esetekben eszközölt, gondoskodásunkat inkább állományunk biztositása és meglevő üzleteinknek erősitése képezte.

Uj üzletágként vezettük be az elmult év végén a sorsjegy üzletet, amelynek kultiválására intézetünk élénk forgalmu helyen levő földszinti helyisége önként kinálkozott. Ezen üzletágunk élénkitésére igen jelentékeny hatással bir azon körülmény, hogy a Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték Igazgatóságától főárusitói jogot nyertünk, amely üzletág fokozatos fejlesztése üzleti nyereségünk gyarapitását fogja eredményezni.

A hadikölcsönök sikere érdekében intézetünk a maga körében hiven teljesitette kötelességét és hazafias ügybuzgalmunknak eredménye volt az, hogy jelentékeny sikereket értünk el. Az ezideig kibocsátott hadikölcsön jegyzésekre ugyanis mintegy 1 000,000 K összegü jegyzést gyüjtöttünk, melyben intézetünk 50,000 korona saját jegyzésével szerepel.

Takarékbetéti állományunk a mult évhez viszonyitva emelkedést mutat, annak dacára, hogy a hadikölcsön jegyzéseknél a moratóriális korlátozásokra tekintet nélkül állottunk üzletfeleink rendelkezésére, minek folytán az általunk összegyüjtött jegyzéseknek egy jelentékeny része intézetünknél elhelyezett betétek felhasználásával lett eszközölve.

Mérlegünk felállitásánál számot vettettünk a jelenleg még teljes mértékben pusztitó háborus állapotokkal és intézetünk szilárditása, valamint a parancsoló óvatosság okából az elmult év üzleteredményének legnagyobb részét, éppen ugy mint a mult évben létesitett veszteség tartalékunkat leirásokra inditványozzuk felhasználni. Sőt éppen a mai bizonytalan állapotok késztetnek bennünket arra is, hogy a háboru folytán netán felmerülő későbbi veszteségeknek leirhatása végett inditványozzuk, hogy rendes tartalékunk is veszteség tartalékká alakittassék át és egyben felhatalmazást kérjünk a közgyüléstől arra, hogy az, alapszabályaink értelmében az igazgatóság által a szükséghez képest igénybe vehető legyen.

Intézetünk tulajdonát képező értékpapirokat, tekintettel arra, hogy egyes cimletek az 1914. év julius 25-iki hivatalos árfolyamok alatt állottak, a tényleges kisebb árakkal vettük számitásba, annak dacára, hogy egyes értékpapirok jelenlegi árfolyama viszont jelentékenyen magasabb volt az 1914. évi liquidationális kurzusnál. Ha ezek mellett kiemeljük azon körülményt, hogy a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja által kibocsátott zálogleveleket névértékben visszafizetésekre van jogunk felhasználni, kitünik, hogy az értékpapirtárcánkban 80,000 koronát meghaladó latens tartalékkal rendelkezünk.

A hátralékos kamatok beállitásánál is a kellő óvatossággal jártunk el, amely eljárásunk éppen ugy, mint értékpapirjaink árfolyamának megállapitása csökkentette ugyan mult évi üzleti nyereségünket, azonban mérlegünk ezen realitása kimutatott kisebb nyereségünk igazolásául is szolgál.

A mai rendkivüli idők által irányitott óvatosságunk folytán reményünk van arra, hogy legközelebb már részvényeseink osztalék igényeit is kielégithetjük; a normális gazdasági viszonyok helyreálltával pedig zavartalanul és fokozott eredménnyel folytathatjuk célbavett gazdasági tevékenységünket.

Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentését, valamint a mérleget elfogadták s a felmentvényt megadták.

Ezután a választásokra került a sor.

Igazgatósági tagokká választattak 8 évre: dr Móricz Ernő, Gyémánt Mihály, báró Szepessy Szokoll József, Inczе Lipót, Schwartz Miksa, dr Thury László, Sas Ede és dr Demetrovits Elek.

A kisorsolt választmányi tagok helyett megválasztattak: dr Popovits Miklós, dr Rácz Ödön, Hrabovszky István, Molnár Henrik, Weisz József, dr Czuczor Vilmos, Poszpisch Géza.

A Tiszántúl hete.

Csak egy uj előfizetőt gyüjtsön mindenki!

Az a lelkesedés, melyet az elmult héten P. Martinovich beszédei nyujtottak Nagyváradon s amely a Fogadalmi Templom javára rendezendő ünnepélyen is oly impozáns módon nyilatkozott meg, ne legyen ellobbanó szalmaláng, hanem nyilvánuljon meg még egy elhatározásban.

Haladjunk tovább egy lépéssel a keresztény sajtó kiépitése terén. Legyen ez a hét

a Tiszántúl hete.

Közeledik az uj negyedév. Ez a hét a legalkalmasabb arra, hogy a keresztény sajtó rohamosan növekvő táborát még jobban megerősitsük. Csak azt tegye meg mindenki, hogy ezen a héten

egy öntudatos uj harcost nyer meg a keresztény sajtó ügyének, egy uj előfizetőt gyüjt a Tiszántúlnak!

Olvasóink folyton növekvő tábora meggyőződhetett róla, hogy a Tiszántúl modern, jól értesült, csak az igazság szolgálatában álló lap, a keresztény Magyarország fönséges gondolatának fáradhatatlan harcosa. Háborus hireinket a messzemenő áldozatok árán, de a legjobb forrásokból szerezzük be. A város, a vármegye eseményeiről leggyorsabb és legmegbizhatóbb értesüléseink vannak. A keresztény társadalom minden rétegeinek érdekeit csak a keresztény lap,

a Tiszántúl

támogatja. Ezért a

Tiszántúl hete

a keresztény eszmék további térfoglalását, ujabb diadalmas előnyomulását jelentse. Csak

egy uj előfizetőt

gyüjtsön mindenki, csak ezzel a csekély fáradsággal vegyen részt a keresztény sajtó terjesztésének apostoli munkájában s ezzel olyan tábor szervezésében vesz részt, mely Szent László városában, Szent László vármegyéjében minden alattomos és nyilt ellenséggel szemben legyőzhetetlenné teszi Szent László keresztény Magyarországát!

* **Gyurjad Gyurka.** Piszkáld ki. Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvevő. Rendkivül érdekes lemez ujdonságok Rákóczi-ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészitőnél. Hangszerek, hegedük, gramafonok, hurkülönlegességek. Gramafonok, hangszerek olcsó szakszerü javitása.

A Mária-Kongregációk ünnepélye.

Vasárnep délután 5 órakor tartották a Nagyváradon müködő Mária-Kongregációk nagyszabásu ünnepélyüket a Katholikus Kör Szent László termében.

Az ünnepély külső kerete is rendkivül impozáns volt, ugy a megjelentek, mint a közönség előkelőségére nézve.

Az ünnepély fényét emelték gróf *Széchényi* Miklós v. b. t. t., megyés püspök és *Radu* Demeter gör. kath. megyés püspök és *Hlatky* Endre főispán megjelenésükkel.

A hatalmas közönség teljesen megtöltötte az impozáns Szent László termet és a karzatot. A jelenvoltak közül a következőket sikerült feljegyeznünk: dr Lábán Lajos, dr Hoványi Géza, dr Fráter Imre, dr Karácsonyi János, dr Vucskics Gyula, Szirmay L. Árpád, Brém Lőrinc, Obrincsák István, Imrik S. Zoltán, Szmetka L. Ödön, dr Molnár Imre, Gellért László, dr Géczy József, dr Mártonffy Bogdán, Sarly Viktor, dr Lestyán Endre, Szilágyi Dózsa, Domanek Pál, Bertram Brunó, dr Kiss Döme, Jancsó Lajos, dr Krűger Aladár, dr Buday Gyula, dr Imrik Gusztáv, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, dr Némethy Gyula, Somogyi Géza, Hanszóly István, dr Cziffra Kálmán, Balogh Kálmán, Böszörményi Géza, Papp Imre, dr Papp Károly, dr Szandtner Pál, Tóth Imre, dr Schweiger Ede, dr Kovács S. János, Gyepes Imre, Imrik László, dr Szopek Gábor, Öttömössy Sándor, Vidosits Gyula, Báthory Ferenc, Szentléleky Kálmán, Zsdánszky László, Peszeky Ferenc, dr Szokolay Gyula, Pálffy Béla, Pálffy Jenő, Kovács Kandid, Mellau István, Gálffy Sándor, Justh Károly, Kelemen Kálmán, Buzássy Albert, Grabich Árpád, Vadász Zoltán, Sürger Bertalan, Vitkó Vilmos, Draveczky Zsigmond, Marianescu Auról, Számborovszky Rezső, Vass János, dr Guta Elemér, Szkuba Gyula, Resch Mihály, Halmos András, dr Suhayda György, Racsek József, dr Várszeghy Lajos, Lőrincz Ferenc és még számosan, különösen előkelő hölgyközönség. A hatalmas Szent László-terem zsufolásig megtelt közönséggel, melynek soraiban a Kongreganisták, Kath. Köri, Népszövetségi tagok, az egész keresztény Nagyvárad minden rétege a maga impozáns egységében és erejében képviselve volt.

Az ünnepélyt a gimnázium Mária-kongregációjának énekkara nyitotta meg a magyar himnusszal *Kovács* Kandid tanár vezetésével. Azután a pápai himnuszt adta elő az énekkar a honvédzenekar kiséretével. A két himnusz az ifjusági énekkar pompás előadásában méltó nyitány volt az ünnepélyhez.

Dr *Imrik* Gusztáv az Urak Kongregációja asszisztensének megnyitója következett ezután. A következő beszédet mondotta:

Nagyméltóságu Püspök Urak!
Kedves kongreganista testvérek!

A világtörténelem nagyon sok hadvezérről tanuskodik, akiknek zászlójához valósággal oda van láncolva a győzelem; évtizedeken át zavartalanul aratták a diadalt! Végül azonban mindegyiknek leáldozott a szerencse napja s elmondhatjuk, hogy kevés halandó vezér vitte sirba zászlaját vérfolt és megalázódás nélkül.

Mi ismerünk egy zászlót, mely nem esett el s nem hajolt meg soha. Habfehér a selyme, liliomos a mezője s egy gyenge Szüz az, aki lobogtatja. Ez a zászló évszázada, évezrede már, hogy fennen leng a nap fényében s ma is époly tavasziasan tiszta, éppoly szennytelenül ragyogó, mint amikor Isten a sátántipró Szüzleány kezébe tette. Az Eg tudja, hányszor emelte fel fejét ellene a kigyó, mely a Szüz sarka után lesikedik s az Eg tudja, hányszor zuzta már szét a kigyó fejét az, aki ezt a zászlót lengeti.

A lobogó köré gyültünk Kedves Kongreganista Testvérek ma mindnyájan, akik ezen diadalmas zászlót lengető Mária Kongregációknak tagjai vagyunk, akik az Ő tiszteletére különösen felajánlottuk magunkat, akik a Boldogságos Szüzet mindenkor mindenütt, minden állásban mint Urnőket, Anyánkat és pártfogónkat teljes szivből szeretjük. Hozzá gyermeki bizalommal ragaszkodunk a Szeplőtlen Szivéhez törekszünk, ezzel akarván segiteni fehér lobogóját diadalról-diadalra.

E zászló köré gyüjtöttük igen tisztelt vendégeinket is a mai alkalommal, amidőn Máriának csapatai: a Nagyváradon müködő Mária Kongregációk együttesen elsőizben mutatják be nyilvános ünnepélyen hódolatukat és rendületlen ragaszkodásukat Máriához, hogy a Szüz anya iránti hüség, szeretetét és bizalom erényei nemcsak bennük, de másokban is, neveljenek Istenben tetsző virágokat.

Kedves Kongreganista Testvérek! Mindnyájan tudjuk, hogy Máriának bensőséges tisztelete a legbiztosabb s legegyenesebb ut szentséges Fiához az Ur Jézushoz. Ezen uton akarunk haladni mindig, ez utat választottuk ma is, amidőn liliomos lobogóval vonulunk fel ahhoz a Szentséges Szivhez, aki szorongatott hazánkat a még mindig duló világháboru fergetegei között oly csodálatos módon segité, akihez mint reménynyünk és boldog békénk zálogához folyamodott apostoli királyunk nemzetünkkel együtt buzgó felajánló imában.

Annak a Szentséges Szivnek, aki csodásan óvott bennünket és vezetett győzelemre a harctéren, aki a sajgó szíveket vigasztalta és vigasztalja itthon, annak a Szent Szivnek akarja nemzetünk hálaját megörökiteni, amidőn számára fogadalmi templomot épit Budapesten, hogy ez a Szent Szív mindig állandóan hivja, vonzza magához a haza polgárainak szivét, különösen hazánk szivében Budapesten, hol erre oly égbekiáltó szükség van!

A magyar Nemzeti Fogadalmi Templomhoz segitünk néhány tégladarabot hordani mindnyájan, kik Mária ünnepélyére összejöttünk.

Szivünk mélyéből üdvözöljük főtisztelendő P. Martinovich Sándor urat, az Urak Mária kongregációjának prézesét, ki az ünnepélyt előkészitő bizottság kérésének fáradságot nem ismerő kongreganista szivvel és készséggel adott helyt ünnepi beszédének megtartásával.

Az ünnepélyt a kongreganista testvérek köszöntő imájával nyitom meg: Áldjon meg mindnyájunkat s áldja meg törekvésünket és édes hazánkat a Boldogságos Szüz Mária az ő kedves Magzatával!

A magas szinvonalu, megkapóan szép megnyitót a közönség lelkesen megtapsolta.

A megnyitó után *Hosszu* Jánosné urnő lépett az emelvényre s müvészi készséggel adta elő zongorán Chopin: Grande Valse és Verdi—Liszt: Rigoletto Concert paraphrase c. zeneműveket. Játéka müvészien preciz volt s nagy zenei élvezetet szerzett s a közönség hálás tapsokkal köszönte meg a kiváló előadást. Hosszu Jánosné egyike a nagyváradi uri társaság legkiválóbb zongoramüvésznőinek s játékát méltóan honorálták a legteljesebb elismeréssel.

Szabó Erzsike szavalata következett ezután, aki dr *Krűger* Aladárnak ez alkalomra irt költői szárnyalásu versét szavalta el. A költemény cime: Uj Sion templomát épitjük.

A költemény klasszikus szépségei nagyszerüen érvényesültek Szabó Erzsike mély zengésü gyönyörü organumával előadva. A közönség ugy a szerzőnek, mint az előadónak meleg tapsokkal adózott. A költeményt egyik ünnepi számunkban fogjuk közölni.

Ujra zenei szám következett ezután, *Resch* Mihály zenetanár kiváló zeneműve: Esz dur Ave Maria. A honvédzenekar kisérete mellett hallottuk ezt a mély áhitatot keltő pompás zeneművet oly müvésznők által előadva, mint dr *Krűger* Aladárné urasszony és *Kövér* Ily urleány, kik a karban a szopránt énekelték, *Resch* Mihályné urnő és *Antonescu* Mária urleány, kik az altot énekelték nagy zenei tudással, müvészi precizitással. A férfi karban dr Guta Elemér, Halmos András, (tenor) Pálffy Jenő, Vadász Zoltán (basszus) szerepeltek kiváló sikerrel. A kart maga a szerző Resch Mihály dirigálta. A gyönyörü előadás nagy tetszést keltett, a közönség hatalmas tapsviharral közzöntötte ugy az előadóknt, mint a szerzőt a ki ugy zeneszerzőnek, mint karmesternek egyaránt elsőrangunak bizonyult most is.

Ezután következett az ünnepély fénypontja: P. *Martinovich* Sándor szónoklata. Az emelvényre fellépő szónokot már mint kedves ismerőst köszöntötte a közönség lelkes éljenzésére. „A nemzeti fogadalmi templom, mint vallásosságunk és hazaszeretetünk" szimboluma cimmel tartotta meg hatalmas szónoklatát, mely ellenállhatatlan erővel régadta magával a hallgatóságot s közben gyakran ki kitört a közönség tetszés vihara.

A beszéd egy nagy szónok ihletett müve s P. Martinovich atya ajkáról hallva eveket a mély értelmü igazságokat rendkivüli hatást keltett.

A beszéd egy hatalmas fénysugár volt, mely mindennél beszédesebben mutatta be Nagyvárad előkelő közönsége előtt a Mária-kongregáció szellemét, azt a magas röptü hatalmas szellemet, melyben összeolvad a vallásos áhitat a mélységes hazafiasággal. A feszülten figyelő közönség a beszéd végén percekig tapsolt és éljenzett.

A főgimnázium Mária-kongregáció vegyes kara énekelte el ezután a honvédzenekar kiséretével a „fehér sereg indulóját", *Kovács* Kandid kitünő vezetése mellett. — Az induló lelkesitő hatása alatt oszlott szét a közönség egy pompásan sikerült ünnepély mélységes benyomásaival.

Az ünnepély anyagi sikere is nagy volt: **kétezer koronán felüli összeget** jövedelmezett a Nemzeti Fogadalmi Templom javára.

Felülfizetések.

Felülfizettek a Kongregációk vasárnapi ünnepélyén:

Gróf Széchényi Miklós megyés püspök 50 K, Hlatky Endre főispán, Radu Demeter g. kath. püspök 20—20 K, dr Karácsonyi János 40 K, dr Vucskics Gyula 30 K, Gabrielly Lajos, Szirmay L. Árpád Des Echerolles Kruspér Sándorné 20—20 K, Harmathy Károlyné 30 K, Gálfy Sándor 50 K, Papp Anna 100 K, Sürger Bertalan, Óváry Sándorné, Juszth Károlyné, Vinkler Jozefa 20—20 K, Főgimnáziumi ifjuság 54 K 15

fillér, Papp Imre, dr Krűger Aladár, Iparosok Kongregációja, Windisch Mártonné, Premontrei főgimn. Mária Kongregáció, dr Imrik Gusztáv 20—20 K, dr Lában Lajos, dr Molnár Imre 15—15 K, N. Ruttkay Erzsike 12 K, dr Bozóky Alajosné, Schlauch Josefin, Szkuba Gyula, Pallay Lajosné, Kolozsváry Sándor, dr Lestyán Endre, Somogyi Gézáné, Jancsó Lajosné, özv. Cs.-né, dr Szandtner Pál, özv. Grunwald Henrikné, özv. Várszeghy Lajosné, dr Várszeghy Lajos, Szezits Elekné, özv. Sal Ferencné, Pálffy Béla, Szmetka L. Ödön 10—10 K, Tóth Imre, Obrincsák István, Gellért László, Molnár Imre, Domanek Pál, Székelyné, dr Schweiger Ede, L. szert. papnövendékek, dr Diss Döme, Brém Lőrinc, Markovits Antalné, Boer Gézéné, Szilágyi Dózsa, dr Fráter Imre, dr Kovács Kandid, Ridi Erzsébet, Fernbach nőnérek, Imrik S. Zoltán, Mária Kongregációja 10—10 K, Óvári Jánosné, Kelemen Kálmán, Vitkó Vilmos, Buhl Ferike, dr Kovács S, János, Kovács Piroska, özv. Glatz Vilmosné, özv. Manyek Ferencné, özv. Kazinczy Gézáné, Kazinczy Mariska, Sztarill Ferenc, Szalay János. dr Mártonffy Bogdán, Szabó János, Buzásy Albert 6—6 K, Gyepes Imre, özvt Olasz Ákosné, Vertán Lajosné, Szabó Erzsike. Schüch Lujza, özv. Kovér Sándorné, Imrik Kornélia, Vadász Zoltán, Imrik László, Oeszeki Ferenc, Zsuhova József, N. N., Schmidt J.-né, Nikli Mariska 5—5 K, Fekete Ilonka, Szokoly Eleménné, dr Géczy József, Draveczky Zsigmond, Kiss Bertalan, dr Guta Elemér. M. Jánosy Auréi, dr Szopek Gábor, Vass János, Lánszky Lajos, Serly Viktor, Jézus nevében, Csapó Rózsi, dr Thury Endréné, dr Némethy Gyula, Simon Gyula, Pintér Ninuska, Dendele Józsefné 4—4 K, Schwartz József, Öttömössy Sándor, özv. Kreuz Ferencné, Zsdánszky Lemkó, Mikussay Margit, Cziffra Kálmán, Kajtor Györgyné, Papp János, Henn Piroska, Lőrincz Ferenc, Tátray Sándor 3—3 K, Makó Sándor, Szokuk Matild, dr Szokolay Gyula, Hanzély István, Taar Klenin, Taar Adi, Böszörményi Géza, Pásztor István, V. Pribék Imréné, Pilhmann Ödönné, Vértesy Andorné, Szeles Anna, Domian Margit, Körösi József, Topinka György, Vidosits Gyula, Báthory László, Poynár Micike, Skavinszky Andrásné, özv. Apor Miklósné, Bertram Brunó, Pásztor István, Csipkés Sándorné, Novák Bogdán, Nagy Bálintné, Toma József, Nutta Jakab, Antal Csirille, Márián Emilné, N. N. kispapok, Borszékiné, Ridi Margitka, Hatz Mihály, Báthory Pistuka és Lacika, Tem Ferenc, N. N. 2—2 K, Makó Sándorné, Farkas Mihályné, ifj. Darvasné, Unghváry Mariska 1—1 K, Szüz Mária nevében 1 K 20 fill. Tiszta bevétel összesen 2055 K 04 fill.

Serán Pál halála.

Tavaly történt Aradmegyében egy kis faluban, hogy Serán Pál gazda fejét valaki felemelte a párnáról. A gazda fél álmában megszólalt:

— Te vagy asszony?

— Igen, mondta a nő, s hurkot tett a gazda nyakára.

Ez felnyitetta a szemét, de nemsokára örökre lehunyta. Megfojtották s felvitték a padlásra, ahol a keresztgerendára akasztották fel.

Igy találták meg Serán Pált s mint öngyilkost temették el. Nemsokára azonban jelentkezett Dimb György falubeli gazda, aki lelkiismeretfurdalásaitól hajtva, töredelmes vallomást tett.

Ő is segitett a gyilkosságnál, amelynek résztvevői felesége *Dimb* Györgyné s *Morár* Lázár voltak a nyomozás adatai szerint. A királyi Kuria e bünügy tárgyalására a nagyváradi királyi törvényszéket mint esküdtbiróságot delegálta, amely ápr. 6-án kezdi meg e megdöbbentő s részleteiben még nem tisztázott, rémregényhez hasonló bünügy tárgyalását. *Dimb* György védője *Papp* Károly dr, *Dimb* Györgynéé *Miklea* Szevér dr, mig *Morár* Lázárt *Kabos* Béla dr ügyvéd védi.

A tárgyalást *Szőllőssy* Gyula elnök vezeti ismert rutinjával s erélyességével. A tárgyalás előreláthatólag 8—10 napot vesz igénybe.

Mit és mennyit akar a Friedrich Wilhelm?

A mi jótevőnk ujabb jótette.

A Friedrich Wilhelm berlini biztositó társaság magyarországi letelepedése idején 3 milliós kölcsönt bocsátott Nagyvárad város rendelkezésére. A város felvette a kölcsönt s el is költötte. A kölcsönből a város már a felvételnél 4 százalékot adott az intézetnek jutalékképen s a kölcsönt amelynek létrejöttében nagyváradi és biharmegyei érdekeltségek és gyöngéd szálak erősen közreműködtek, beállitották a város háztartásába. Az egész világ arról beszélt, irt és szónokolt, hogy a Friedrich Wilhelm boldoggá tette Nagyváradot, amiben nagy szerepe volt a társaság nagyváradi szarmazásu igazgatójának, *Dárdai* Edének.

De jött a háboru s az előnyös kölcsönből terhes kölcsön lett, mert a feltételek szerint a kamatokat *márkában kellett* fizetni. Ezt kötötte ki a társaság magának, akkor, mikor a márka árfolyama 120 volt. Azóta 155, sőt magasabb az árfolyam.

A kölcsön most jár le s a társaság nagyváradi származásu igazgatója ujból megjelent Nagyváradon. Most már kevesebb applombbal, kevesebb zajjal s kevesebb jótevő hirnévvel. Most már nem irt a szolgálatkész sajtó lármás cikkeket az ő nagy városszeretetéről, nagy lokálpatriotizmusáról, s arról a nagy érdemről, hogy ő szegény, megszorult városnak többbzörös biztositékára kölcsönt eszközölt ki és adott. Képviselők se jelentek meg kiséretében, nem, a hangos pezsgődurrogások is elmaradtak. Az igazgató ur nagy titokban átadott egy ajánlatot *Rimler* Károly polgármesternek, amelyben a német társaság a kölcsönnek további öt évre való meghosszabbitását felajánlja.

Szép cikkek is jelentek meg ez ünnepélyes aktusról s arról, hogy a kölcsönt meghosszabbitják. Tót zikker. Csak egyet felejtettek el, hogy a *föltételeket* közöljék a lapokkal.

Ma határoz a tanács a közköltőemelés és a deficit eltüntetése körül támadt inditványok felett. Ez alkalommal lehetetlen a német társaság kölcsönének s *uj feltételeinek* a nyilvánosság elől való elvonása. Valami fix márkaárfolyamot kell kieszközölni a társaságtól, vagy módot keresni e kölcsöntől való szabadulásra, mert a kamatázsió, amely eddig 30 százalék, megesz bennünket. Nem kérjük mi számon a „megmentő" és „jótevő" cimeket, amiket a felekezeti sajtó nem is dijmentesen adományozott Dárdai urnak, de tudni akarjuk, mi van az ajánlatban s mit akar még tőlünk a *Friedrich Wilhelm* és protektorai? Több háborus nyereséget? Mein Kind. Was willst du noch mehr?

HIREK

* **A tábori püspök Nagyváradon.** *Bjelik* Imre tábori püspök, nagyváradi kanonok vasárnap délután az Arad felől jövő vonattal Nagyváradra érkezett. A tábori püspök fogadtatásánál gróf *Széchényi* Miklós megyéspüspök képviseletében dr *Mazurek* Gyula püspöki titkár jelent meg. Megjelentek az összes tábori lelkészek is, valamint több magasrangu katonai méltóság. Bjelik Imre már meglátogatta az összes harctereket, ahol csak magyar katona harcol és most a harcterek mögött a katonai kórházakat látogatja meg. Hivatalos utjában tegnap Nagyváradra érkezett és itt fogja meglátogatni a kórházakat. Bjelik Imre gróf *Széchényi* Miklós mégyéspüspök vendége.

* **Estebéd gróf Széchényi püspöknél.** Gróf *Széchényi* Miklós megyéspüspök legfelsőbb kitüntetése alkalmából vasárnap este vacsorát adott, melyre hivatalosak voltak *Radu* Demeter gör. kath. püspök, *Bjelik* Imre tábori püspök, a káptalan tagjai és *Sztán* Flórián gör. kath. nagyprépost. Az estebéden a káptalan nevében *Spett* Gyula apátkanonok gondolatokban gazdag beszédben üdvözölte a főpásztort, *Radu* Demeter gör. kath. püspök pedig magasröptü latin beszédben köszöntötte gróf *Széchényi* püspököt kitüntetése alkalmából. A klasszikus latinságu beszéd az összes jelenvoltakra mély hatást tett. Gróf *Széchényi* püspök rendkivül szives szavakkal köszönte meg az üdvözléseket.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Heydendorfi Conrad Gyula 37. gy. e. beli ezredest a Li pót rend hadiékitményes lovagkeresztjével tüntette ki. Rom Ernő 101. gyalogezredbeli százados a hadidiszitményes katonai érdemkereszt III. osztályával lett kitüntetve, mig Plesz Gyula 101. gy. e. beli tart. hadnagy a legfelső dicsérő elismerésben részesült.

* **A kongregációk értekezlete a sajtó ügyében.** Az Urnők, Urleányok és Urak kongregációi holnap, szerdán délután 6 órakor a Kath. Kör Szent László-termében együttes értekezletet tartanak. — Mindhárom kongregáció vezetősége kéri a tagokat a pontos megjelenésre. Az értekezlet tárgya: Legközelebbi teendők a keresztény sajtó ügyében.

* **A Vörös-Kereszt küldöttsége a megyéspüspöknél és Grócz Bélánál.** A nagyváradi Vörös Kereszt Egylet nevében *Hlatky* Endre főispán, *Rimler* Károly polgármester és dr *Fráter* Imre törzsorvos vasárnap délelőtt 11 órakor fölkeresték *Grócz* Béla nagyprépost, hogy a Vörös-Kereszt Egyletnek őt disztaggá választásáról szóló jegyzőkönyvi kivonatot átadják. Hlatky Endre főispán igen szép üdvözlő szavak kiséretében adta át az okiratot, s megköszönte Grócz Bélának a Vörös Kereszt érdekében kifejtett nagy buzgóságát, kérve őt, hogy a jövőben is vegye pártfogásába emez intézményt. A nagyprépost meleg szavakkal köszönte meg a szép kitüntetést s igérte, hogy ezentul is magáévá fogja tenni a Vörös Kereszt Egylet érdekait. A nagyprépost üdvözlése után gróf *Széchényi*

Miklós v. b. t. t, megyéspüspökét kereste föl a küldöttség, hogy magas kitüntetése alkalmából üdvözölje.

* **Misszió Nagygerendáson.** Március hó 18-tól 26-ig igen szép eredménnyel végződött Nagygerendáson a misszió, melyet P. *Varga* István és P. *Pénzes* István Jézustársasági atyák tartottak. Naponként két-két szentbeszédet tartottak s a szentbeszédek alatt minden alkalommal zsufolásig megtelt ájtatos hivőkkel a templom. Főként az esténként tartott szentbeszédeken voltak igen sokan. A misszió meglepő eredményü volt s nagy hasznára volt a hivek lelkiéletének. — Dacára, hogy a községben alig több ezernél a hivek száma, a misszió befejező napján 728 an gyóntak meg s 1236 hivő járult az Oltáriszentséghez.

* **Bevonulnak a 46 és 47 évesek.** A városi katonaügyosztály bevonulási hirdetménye szerint a népfelkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. illetőleg 1915. évi II. törvénycikk alapján történt behivása folytán az 1868. és 1869. évben született továbbá a népfelkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgálatból időközben elbocsátott összes 1865—1897. évi születésü magyar állampolgárok (munkások kocsisok, hajcsárok, stb.) ha a megtartott népfölkelési bemutató szemlén, népfölkelési felülvizsgáláson, pótszemlén vagy utószemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak, 1916. évi április 5-én (legkésőbb délelőtt 11 óráig) — amennyiben névszerint felmentve nincsennek — a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészitő, illetve cs. és kir. kiegészitő kerületi parancsnokság székhelyére népfelkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak. Mindazok, kik önkéntes belépés folytán a honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) fent megjelölt napig beosztattak, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra szintén 1916. évi április 5-én kötelesek bevonulni. Ezzel az utolsó be nem hivott két évfolyam is fegyver alá áll s az „öregek" közül most már senki sem marad ki.

* **Albániából.** *Faragó* Zsigmond nagyváradi színész levelezőlapot küldött Albániából Halmay Gyula szinházi titkárnak. A hely ahonnan küldte, Durazzó, feladta március 3-án. Rajta van Wied Vilmos szkipetárfejedelem arcképe. A bélyeg albán; Soipenie, 25 Qiutar 25. Faragó tüzér s igen vidam hangulatban van. A levelező lapra a bélyeggyüjtők máris tömegesen tettek Halmay titkárnak ajánlatot.

* **Zab és korpa a gazdáknak.** A következő értesitést vettük:

A közélelmezési ügyosztály a város polgárainak vetési célokra zabot szerzett be. Felhivom tehát mindazokat, akik ily célra zabot beszerezni kivánnak, hogy ez iránti igényöket a szükségelt mennyiség pontos megjelölése mellett a városi közélelmezési ügyosztálynál (Városháza földszint 9.) 48 órán belül jelentsék be. A bejelentett mennyiség átvétele kötelező. Továbbá tudatom a város jószágtartó közönségével azt, hogy az élelmezési ügyosztálynál mától kezdve korpa beszerezhető, azonban tekintettel arra, hogy csak 100 mázsa korpa lett kiutalva, egy egy jelentkező 50 kiló korpánál többet nem igényelhet. A korpát a közélelmezési ügyosztály a jelentkezés sorrendjében fogja kiutalni. Nagyvárad, 1916 március hó 27-én. *Lukács* Ödön, főjegyző.

* **Tagfelvétel az Urleányok Kongregációjában.** Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén tartotta felavató ünnepélyét keresztény társadalmunk uj, életerős hajtása a „Nagyváradi Felnőtt Urileányok Mária Kongregációja." Az élet valódi értékét kutató intellektuális szellem, a legtisztább eszmények iránti lelkesülés s a tevékeny szeretet buzgalma jellemzik a Kongregációt. A felavatást Spett Gyula kanonok végezte. Magas szárnyalásu s mélyen szántó gondolatokkal telt beszédben a Lét nagy kérdéseit fejtegette: „miért" és „hová?" Megkapó képeket rag dott ki az életből s feltárta a véges dolgokban ki nem elégithető lélek végtelen vágyát, igényét, mi az Isten? S végre rámutatott arra az ösvényre mely Istenhez s az örök „Odá"-ig vezet, s ez ösvényen világitó fáklyaként annak a pártfogása, kinek tisztelete s követésének jegyében létesült a kongregáció. A nagy hatást keltő beszéd után, a szent perc mélységes átérzésével s értékelésével tették az ifju kongreganisták örök igéretüket, hogy soha elnem hagyják Szüz Mária lobogóját.

* **Márkus Mózesné temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután özv. *Márkus* Józsefné, a Magyar Vörös-Kereszt önkéntes ápolónőjének temetése. A temetési szertartást Tóth Kálmán segédlelkész végezte, mely után nagy katonai pompával, a katonai zenekar gyászindulója mellett megindult az impozáns gyászmenet az olaszi temetőbe, ahol a családi sirboltban helyezték végső nyugalomra az elhunytat. A temetésen megjelentek a Magyar Vörös-Kereszt képviseletében dr Fráter Imre főtörzsorvos, a Vörös-Kereszt számos tagja és a mélyen sujtott család nagyszámu barátai és tisztelői. A diszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata rendezte nagy pontossággal.

* **A hadsereg viseli a hősi halált halt katonák temetési költségeit.** A háboru következtében hősi halált halt katonák temetési költségeinek végleges rendezése ügyében tegnap a honvédelmi miniszter rendeletet küldött *Fráter* Barnabás alispánhoz. A rendelet értelmében minden hősi halált halt katonának temetési költségeit a hadsereg viseli. Természetes, hogy a hadsereg viseli azokat a költségeket is, a melyek a Vörös Kereszt kórházaiban megkalt katonák temetése körül is merültek fel. A költség azonban 5—30 koronáig terjedhet csak. Az esetleg még ezenfelül felmerülő költségek semmiesetre sem vonhatók le az elhalt hagyatékából.

* **Eljegyzés.** Dr *Doszpoly* Dezső városi fogalmazó, tb. aljegyző, a városi tisztikar ambiciózus, tehetséges fiatal tagja eljegyezte *Karácson* József segédtanfelügyelő kedves, szép leányát, *Karácson* Ellát.

* **A cipészlegény tragédiája.** Hétfőn reggel 6 óra tájon több revolverlövés hangja riasztotta meg a Teleky-utca 44. számu házban lakókat. *Kulcsár* József cipészsegéd lakásából hangzott a lövés. Azonnal értesitették a rendőrséget, ahonnan *Kemény* kapitány és Méhes detektiv jelent meg a helyszinen. Behatoltak a lakásba, s ott találták átlőtt mellel, holtan Kulcsár Józsefet. Mellette egy 7 mm. res revolver hevert, valamint egy levél, amelyben azt adja elő öngyilkossága okául, hogy nincs pénze, amiből magának mülábat csináltasson, anélkül pedig nem tud élni, mert igy az Annuskája is lenézi. Ertler dr tisziorvos megállapitotta, hogy Kulcsár négyszer lőtt a mellébe, Ezek közül egy golyó a szivén ment keresztül.

* **Temetés.** Szombaton délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra *Lőrinczy* Rezső vármegyei tisztviselő fiatal feleségét, szül. *Schilling* Elzát. A résztvevő előkelő közönség egészen megtöltötte a gyászház udvarát. A gyászszertartást *Pezderka* Sándor r. kath. lelkész végezte. A diszes koporsót elboritották a szebbnél szebb koszoruk, a szalagokon a következő feliratokkal: Siron tul is tiéd — Rezső és Józsika. Elzának — Mama, Valeria, Oszkár és Aladár. Elzának rokoni szeretettel — Árpád. Utolsó üdvözletül — Gyula és Rózsika. Felejthetetlen jó sógornőnknek — Jolán és Győző. Bajtársi tiszteletjeléül — a 4. honvéd pótzászlóalj. Felejthetetlen jó barátnémnak — Ilonka. Tiszteletе jeléül — Gyapánné. Elzának — a Dravetzky család.

* **Szabadságolt tisztek jelentkezése.** A katonai állomásparancsnokság a következő hirdetményt teszi közzé: Mindazon tisztek (havidijasok) és tiszt (havidijas) jelöltek, akik harctérről visszatérve, betegségük miatt, vagy mint lábadozók magánápolásban, vagy magán kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamelyik póttestnél vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesitenek, kötelesek f. évi március hó 30-án d. e. 11 órakor (Őr utca 5. sz. alatt) személyesen jelentkezni. — Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi bizonyitványnyal, ha pedig ilyen orvos nem áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyitványnyal tartozik igazolni. *Obrincsák* István ezredes, állomásparancsnok.

* **Az általános jövedelmi pótadó közszemlén** Nagyvárad város összes városrészeire vonatkozó s a m. kir. pénzügyigazgatóság érvénzesitésével ellátott 1915. évi általános jövedelmi pótadó kivetési lajstromok az 1909. évi XI. t. c. 4. §-a értelmében folyó évi március hó 28-tól április 4-ig nyolc napi közszemlére a városi adóhivatalnál kitéletnek és pedig: az olaszi (I. kerület) városrészre nézve a 21. szobában; a II. kerületi Ujváros és Külvárosra nézve a 14. szobában és a III. kerületi Váralja, Csillagváros, Velence és a Hegyközségre nézve a 26. sz. szobában. Erről az érdekelt adózókat azon figyelmeztetéssel értesiti a városi adóhivatal, miszerint a jelzett lajstromokban terhükre kivetett adókat a kitett helyeken megtekinthetik és az ellene netaláni felszólamlásokat az adózók, akik ezen adónemmel már előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, akik ezzel a folyó évben először rovattak meg, ezen adójuknak adóközségükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz benyujthatják. A később benyujtott felebbezést érdemi tárgyalás alá nem veszik.

* **Tüz a Wurst-cégnél.** Vasárnap reggel 2 órakor a Wurst J. cég boltjából sürü füst gomolygott ki az utcára. Tüzoltók jelentek meg s behatoltak az üzlethelyiségbe, ahonnan pörköltkávé szag áradt ki az utcára. A kávéraktárban égett egy pörkölt kávéval telt hordó — és a mellette fekvő kávészsákok. A tüzoltóság csakhamar eloltotta a tüzet, mielőtt még elharapódzott volna. Előző este a raktárban kávét pörköltek, valószinüleg ennek következtében egy félrehullott szikrából támadt a tüz, kár nem nagy.

* **A tégla alá került gyerekek.** Vasárnap délután a Végsor 8. számu háznál az udvaron, az ott heverő téglarakás mellett játszottak Szabó Sándor, Szabó Róza, Lőcsei István és Józsi 4—6 éves gyerekek. A téglarakás hirtelen összeomlott s a gyerekek a tégla alá kerültek. Kisebb nagyobb sérülésekkel kerültek ki a tégla alól.

* **Adomány a nőegyletnek.** Özv. *Cseprega* Miklósné néhai férje emlékezetére a Biharmegyei és Nagyváradi Nőegylet Erzsébet leányárvaházának 200 koronát adományozott, mely jótékonyságért hálás köszönetet mond *az egylet elnöksége.*

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag Farkas-féle **hurut-szeletkét.** Ára K. —·60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

* **A szőlőgazdáknak s a harctéren a katonáknak** nagy lesz az öröme, mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta **„Peranosz-por"**-ral permetezik a **szőlőket** és a **gyümölcsfákat.** Utalunk lapunk második oldalán levő hirdetésre

* **Gyönyörü rózsás arc** a nő legszebb disze. Az első ránc a szép asszony igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég, ha a megbecsülhetetlen Y-Po crémet és **szappant** használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát, eltünteti aráncokat, **szeplőket,** mitesseroket, **májfoltokat,** pattanásokat és a bőr vörösségét. Ára K 1 és K 1·50. Kapható Farkas István „Apolló" drogeriájában Nagyvárad. Telefon 13 02.

* **Husvéti Karneval Nagyváradon. Aszódi Mihály** cukorka, kávé, tea és déligyümölcs üzletébe az összes hőjti konzervált halak és husvéti tojás cukorkák szebbnél-szebbek megérkeztek. Az árak még az előbbiek, raktáron nagy mennyiségü áru, üzleti vállalatom központi főüzlet Kossuth-utca Sas palota, I. fiók Sas passzage, II. fiók Zöldfa passage a kabaréval szemben teljesen ujonnan átalakitva, ugy hogy a legkényesebb igényü cukorkavevők is, legfinomabb bonbonjait megtalálhatja, III. fiók Rákóczi-ut Csokoládé király Orsolya zárda épület. Kugler Gerbaud bonbonnok főraktára. IV. üzleti vállalatom trieszti kávé és teabehozatal szintén az Orsolya zárda épület Csokoládé király mellett. Telefon főüzlet 635, fiókok telefonja 610. Befőző cukorka előjegyzést elfogadok főüzletemben. — Nagyban: husvéti tojás és csokoládé, kávékrém, nápolyi és az összes cukorkákból és halakból. Kondenzált tej, „Berna" védjegyü kapható. **Aszódi Kossuth-utca.**

x **Megfagyott,** széltől kivörösödött, kicserepesedett arc, orr, kéz ápolására és fehérítésre gyors és biztos hatásu az YPO jegyü *„Harmat tejkrém."* Ára 1 korona. Kapható Farkas István „Apolló" drogeriájában Rákóczi ut 7/B.

* **Légnyomásu mosógép** ma már oly tért hóditott a háztartásban, hogy azt egy takarékos háziasszony sem nélkülözheti, mert annak munkaképességét csodálják. A ruhát nem nyövi és 45 perc alatt még egy gyermek is több ruhát ki tud mosni vele hófehérre, mint egy asszony egész nap alatt. — Mint értesülünk a gépet, dacára az anyag ára emelkedésének, még bizonytalan ideig gyári árban, azaz darabonként K 24.— összegért Kapható Demetrovits Jenő és Tsa. „Király" üditőviz vállalatánál, az „Aerowash" mosógép képviselőjénél. Vizvezeték utca 52/B. Megyei és helyi telefon 1099.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedden: Tatárjárás, (Vajnovszky Vilma fellépte.)

Szerdán délután a rokkant szinészek javára: Kisasszony férje.

Szerda este: Eleven ördög.

Csütörtökön: Cyklámen. (Fodor Ella fellépte.)

Pénteken: Madonna rózsája.

Szombaton délután: Cigányszerelem.

Szombaton este: Varázshegedü. Fehér felhő.

Vasárnap délután: Császárné.

Vasárnap este: Varázshegedü. Fehér felhő.

—

Nyilatkozat. Örömmel jelentem, hogy a köztem és Fodor Ella között felmerült affér békés elintézést nyert s a müvésznő a társulat kötelékébe a mai napon visszatért. *Erdélyi* Miklós igazgató.

Fodor Ella fellépte. Közismert zkokból történt hosszabb szünet után Fodor Ella, a Szigligeti-szinház jeles drámai müvésznője e hét csütörtökén a Cyklámen kettős női szerepében lép fel.

A Szigligeti szinház uj primadonnája. Erdélyi Miklós szinigazgató szerződtette a Szigligeti szinházhoz *Habák* Lola szinésznőt. Habár Lola most végezte el a szinakadémia ének és zene tanfolyamát. A fiatal primadonna egyelőre Zsigmondy Anna mellett mint kisegitő szinésznő fog szerepelni. Bemutatkozás valószinüleg valamelyik uj operetben lesz.

Legujabb táviratok.

Elsülyesztett angol gőzös.

Budapest, március 27. (Saját tud.) A Reuter ügynökség jelenti: **«Minneapolis» 13553 tonnás angol gőzöst elsülyesztették. 11 embere a vizbe fult.**

Villa tábornok menekülése.

Budapest, március 26. (Saját tudósitónktól.) A Wolff ügynökség jelenti Washingtonból: Perhings jelenti, hogy Willa tábornok el tudott menekülni az amerikai csapat elől. Két lovas csapat üldözi.

A szerkesztésért felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

A
MŰJÉG!

Naponkénti rendszeres szállitását megkezdtük,

Megrendeléseket köszönettel veszünk,

Előfizetéseket elfogadunk és

Előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyváradi Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyujt értékpapirokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágositást az intézet nyujt.

* **Megvételre kerestetik** egy közép nagyságu Wertheim szekrény. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur folyó évi március hó 15 én kelt 19775—III—1916. számu rendeletével a nagyvárad—belényes—vaskóhi helyi érdekü vasut részvénytársaságnak kérelmére az ősi—váradvelencei összekötő helyiérdekü vasut tervezett második vágányából kizárólag a nagyvárad—belényes—vaskóhi helyiérdekü vasutvonal mentén és a püspökfürdői szárnyvonal villamos üzemre való átalakitásával Püspökfürdőig és Félixfürdőig vezetendő villamos helyiérdekü vasut közigazgatási bejárását dr Halászi László miniszteri tanácsos ur vezetése alatt elrendelte és az eljárás megkezdésének idejéül folyó évi április hó 5-ik napjának délelőtti 9 óráját, összejövetel helyéül pedig Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város városházának tanácstermét tüzte ki.

Miután a közigazgatási bejárásnak az a célja és feladata, hogy az érdekelteknek alkalom adassék a vasutvonal vezetése és a tervezés egyes részletei tekintetében netán fenforgó jogos érdekeik érvényesitésére, mert a közigazgatási bejárásnál a jogosulut igények figyelembe vételével létrejövő megállapodások és javaslatok szolgáltatják az alapot az épitési és ézleti feltételek számára, melyek szerint az illető vasut épitési tervei kidolgozandók, fenti közigazgatási bejárás elrendelését a 46191—1896. számu kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet alapján azzal teszem közhirré, hogy mindazok, akik magukat a szóban levő vasut épitése által érdekelteknek tartják a fenti helyen és időben tartandó közigazgatási bejáráson akár személyesen, akár igazolt meghatalmazottaik által megjelenhetnek és észrevételeiket megtehetik.

Rimler Károly
polgármester.

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósit.

Földbirtokra elsőhelyre leendő bekebelezés és előnyös feltételek mellett 65 és 50 éves törlesztés továbbá 10 éves egyszerü jelzálog kölcsönt folyósitunk.

Nagyvárad 1916 márc. 4.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fütéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával **azonnal** kiadó. Értekezni lehet a

Nagyváradi Takarékpénztárban, Teleky-u. 2.

3. szám.

A rézmozsarak és rézüstök pótlására szolgáló **vas hadimozsarak,** ónozott, horganyzott és csiszolt **vaslemezüstök** kaphatók

Andrényi Károly és Fiainál.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MÜVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514. NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM. TELEFON 514.

Értesitjük a m. t. közönséget, hogy a

WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését. **Csillárok, ivlámpák** állandóan nagy választékban kaphatók. **Villamos motorok** 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja **55.** Főszerelő telefonja **55.**

Hirdetmény.

Az 1915. évi II. t.-c. alapján utasittatnak mindazon népfölkelésre kötelezettek, kik az 1898. évben születtek, hogy összeirásuk végett a tartózkodási hely községi elöljáróságánál (városi hatóságnál), kisközségekben a körjegyzőségek székhelyén jelentkezzenek.

Az összeirásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasitott egyének összeirásuk után az elöljáróságnak később közzéteendő rendelkezéséhez képest a folyó évi április 14-től május 3 ig terjedő időközben és helyen népfölkelési bemutató szemlére fognak behivatni és elővezettetni és ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni.

Az alkalmasok bevonulásuk idejéről hirdetmény utján nyernek értesitést.

A népfölkelésre kötelezettek a bemutató szemlére egy megbizható kisérővel fognak utazni s ugy oda, mint vissza a vasuton a harmadik osztályon (gőzhajón a második osztályon) ingyen utaznak.

Azon népfölkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek papjelöltjei, vagy pedig kik végzett tanulmányaik alapján a véderőtörvény 21. § a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igénnyel birnak, ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az illető intézet bizonyitványával igazolni tartoznak.

Az összeirásnál mindenkinek meg kell jelennie.

Nem tartoznak megjelenni a népfölkelési bemutató szemlén a nyilvánvalóan alkalmatlanok.

Felhivatnak mindazon 1898—1865. évi születésü, tényleges katonai szolgálatban nem álló egyének, kik a háboru előtt Galiciában vagy Bubovinában laktak vagy ott illetőséggel birnak vagy birtak, de jelenleg a magyar szent korona országai területén tartózkodnak, hogy tartózkodási helyük községi elöljáróságánál (városokban rendőrkapitánynál) hadkötelezettségi viszonyuk megállapithatása végett 48 óra alatt jelentkezzenek.

Egyuttal felhivatnak az összes 1865. évi születésü és ennél fiatalabb orvosok, — a tényleges és nyugállománybeli katona- (honvéd) orvosokat kivéve, — hogy amennyiben a hadra kelt sereghez beosztva nincsenek, tartózkodási helyük elöljáróságánál kivétel nélkül 48 óra alatt jelentkezzenek.

Azon népfelkelésre kötelezett, a ki az összeirás végett elrendelt jelentkezési kötelezettségnek nem tesz eleget, az 1915. évi II. t.-c. 5. § a értelmében 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzkünteléssel büntettetik, — a ki pedig a népfölkelési bemutató szemlére szóló behivási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezettetik elő és a katonai behivás iránt tanusitott engedetlenség megtörténtéről szóló 1890. évi XXI. t.-c. 4. § a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntettetik.

Kelt 1916 március havában.

Lahner György-utca 4. sz. ház első emeletén

3 szobás modern lakás

azonnal kiadó. — Ertekezhetni a **Polgári Takarékpénztárnál** Kossuth-utca.

Vetőmag bükköny

az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár áruosztályánál megrendelhető.

Kiadó legelő.

Dusafalva határában 303 hold legelő azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Nagyváradon.

Szent László-nyomda, részvénytársaság Nagyvárad.

Melléklet a „Tiszántúl“ 1916. március hó 26. számához.

Budapest, 1916. március 18. *I. évfolyam 27. szám*

A Szív

A JÉZUS SZIVE SZÖVETSÉG HETI ÉRTESITÖJE

MEGJELENIK: MINDEN SZOMBATON. | SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII. HORÁNSZKY-U. 20. | KIADJA: A JÉZUS SZIVE SZÖVETSÉG.

Az első prédikáció

minden Istentől küldött nagy ember ajkáról a bűnbánattartás szívet-lelket megreszkettető dörgedelme volt.

Úgy beszéltek, mint az orvosok súlyos beteg operációja előtt. Kell, ha elevenbe is vág a kés.

A *félelem* testamentoma szózatát olvastuk a mult számban.

A *szeretet* testamentoma, az új, e tekintetből talán máskép beszél?

Ott áll a két testamentom mesgyéjén az a *teljes* férfiú, akinek teveszőrből készült ruházata, bőröv fonta körül derekát, sáska és és erdei méz vala sovány és különös eledele, — de hangja ágyúszó, s felemeli a pusztákba kiáltó szózatát úgy, hogy Izrael országa megremeg belé s hozzája menének a főváros elpuhult lakói, Jeruzsáleméi, egész Judea tartománya s a Jordán folyó környéke. Ott volt a nép seregestől, — ez mint most, akkor is így volt, — de oda kényszerült a hivatali kar, a kereskedők, bérlők és a pénzemberek sokasága is, a katonaság, a bátor nemzedék, e férfiú szavára megjelent és megtörve kérdezősködött, mint a jámbor anyóka szokott.

Kiméletlen volt az *első* predikáció. „Tartsatok bűnbánatot, mert elközelgett mennynek országa . . . Viperák fajzati, ki tanított titeket arra, hogy elkerülitek a jövendő haragot? Teremjétek tehát a bűnbánat méltó gyümölcseit . . . A fejsze már a fák gyökerére tétetett. Azért minden fa, mely nem jó gyümölcsöt terem, kivágatik és a tűzre vettetik.“

Jött utána Jézus, a Szeretet ; és az ő első predikációja ugyan miről szólott? Ugy-e a szeretetről?

Kedves szó, de megcselekvése szenvedés. A szeretet kiinduló pontja a nagy takarítás és mosás, hogy legyen rend és tisztaság; és a nagy rombolás, hogy abból felépüljön a megújhodás szeretet szép palotája.

A Legnagyobbnak égben és földön *első* predikációja ez vala: „Ez időtől kezde Jézus tanítani, hirdetvén az Isten országa evangéliumát s mondván: Mivel betelt az idő és elközelgett az Isten országa; tartsatok bűnbánatot s higyjetek az evangeliumnak.“

Miért?

Ismételten tanítja a galileibelieknek: „de ha bűnbánatot nem tartotok, mindnyájan hasonlóképen elpusztultok.“ A nemzet fővárosa lakóinak az a szava: „de ha bűnbánatot nem tartotok, mindnyájan hasonlóképen elpusztultok.“

Miért?

Mert ha gyermekedet meggyilkolta valaki, ugyebár jog és igazság szerint addig véle szóba nem állsz, míg szörnyű vétkeért elégtételt nem adott neked?

Mi pedig bűneinkkel meggyilkoltuk az Isten Fiát, tanítja az Irás. Amíg bűnbánattal elégtételt nem nyujtunk, Isten velünk szóba nem állhat.

Te a rágalmakért, a becstelenségekért, a károkért, amelyeket ellened elkövettek, a törvényszéknél joggal elégtételt és kártalanítást követ telsz, — és mi Isten ellenmi ketkövetünk el? Ő még tán még is csak több, mint mindenható lehelletére, szent szemöldöke mozdulatára a semmiből létrejött emberke? Az ember embertársától követelhet elégtételt s kap is, ha máskép nem, hát a bitófán vagy az örök földi börtönben megfizet a bűnös embertárs, csak az Isten volna azokért a szörnyű megsértésekért, melyeket ellene elkövetünk, semmi, és csak semmi?

Még önérzetes ember se volna a keresztények Istene, ha nem követelne bűnbánatot.

Amint Jézus első predikációja a bűnbánat hirdetése volt, úgy az apostolokéi is. Isten küldött reformátorát azért megismerjük rögtön arról, hirdet-e bűnbánatot vagy sem.

De Isten választott népét is megláthatod. Az az, aki prófétái szavára hallgatva, mellét veri, megtér, bűnbánatot tart. Oh magyar nép, tartozzál ezen választottak közé és el nem pusztulsz, mert az Úr szava megigérte.

Nagybőjt III. vasárnapi evangélium.

Szent Luk. 11., 14—28-ig.

Az időben Jézus ördögöt űze ki egy emberből, ki néma vala; és kiűzetvén az ördög, szólani kezde a néma és csodálkozának a seregek. Némelyek pedig közölök mondának: Belzebub, az ördögök fejedelme által űzi az ördögöket. Mások pedig kisértvén, jelt kivánnak vala tőle az égből, Ő pedig látván gondolataikat, mondá nekik: Minden magában meghasonlott ország elpusztul és a magával ellenkező háznép elvész. Ha tehát a sátán önnön magával ellenkezik, hogyan fog megállani országa? mivel azt mondjátok, hogy Belzebub által űzöm ki az ördögöket. És ha én Belzebub által űzöm ki az ördögöket, a ti fiatok ki által űzik ki? Annakokáért ők lesznak biráitok. Ha pedig az Istennek erejével űzöm ki az ördögöket: kétség nélkül elérkezett hozzátok az Isten országa. Midőn egy erős fegyveres vitéz udvarát őrzi, mindenek, amikkel bir, bátorságába van helyezve. De ha nála erősebb rárohanván meggyőzi; fegyvereit, melyekben bizott, elszedi és ragadományait elosztja. Valaki velem nincsen, ellenem vagyon; és aki velem nem gyüjt, tékozol. Mikor a tisztátlan lélek kimégyen az emberből, vizetlen helyeken jár nyugodalmat keresvén; azt pedig nem találván, visszatérek, úgymond, házamba, ahonnét kijöttem. És eljövén, seprőkkel megtisztítva és kiékesítve találja azt. Akkor elmégyen és hét magánál gonoszabb lelkeket vészen maga mellé és bemenvén ott laknak; és azon embernek későbbi állapotja kárhozatosabb az előbbinél. Midőn pedig ezeket mondaná, egy asszony a sereg közöl felemelvén szavát, mondá néki: Boldog a méh, mely téged hordozott és az emlők, melyeket szoptál. Ő pedig felelé: Sőt inkább boldogok, aklk az Isten igéjét hallgatják és azt megtartják.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠

„A Szív“ előfizetési ára egész évre 3 korona. Tömeges rendelésnél 50 példánytól kezdve 20 százalék kedvezmény. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII. ker., Horánszky-utca 20. szám.

1. „Hozának eléje egy néma embert.“ Aranyszájú sz. János szerint ez a némaság nem származott természetes okokból, a beszélőszerv hiányából, hanem az ördög befolyásából. — Nem működik-e napjainkban hasonlókép a gonosz lélek? Nincsenek-e köztünk is olyanok, akiket Lucifer fogva tart? Nem kell őket hetedhét országon túl keresni; sajnos, megtalálhatjuk őket, ahol valószínűleg legkevésbbé sem sejtettük volna, — a templomban. A gyóntatószékhez jönnek és bűnvallomás közben hitetlenül elnémulnak, igaz, nem teljesen, hanem csak részben, a lelkiatyának bizonyos kérdéseire szándékosan, tudatosan nem adnak választ, eltitkolnak tudva és akarva bizonyos fajta bűnöket, bármennyire is kérdezné őket a pap, némák maradnak, mert a kevélység és álszégyen szelleme vezérli őket, a büszkeség hatalmába estek, mint valami rabszolgát fogva tartja a lelket, nem nyílik meg ajkuk az őszinte gyónásra. Hogyan lehet ezt az ördögöt kiűzni? Gondoljunk többet a Szentlélek okozta némaságra, melyre a leikiatya szigorúan van kötelezve. A kath. Egyház tanítása szerint a gyónás titkának megsértése szigorúan tilos halálos bűn terhe alatt. Az isteni Gondviselés őrködik is e szentségi titoktartás felett, hogy azt híven megtartsák. A gyónás titka bizodalmat önthet minden félénk vagy álszégyentől befolyásolt emberbe. — Fontoljuk meg, hogy gyónásunkat voltakép a mindentudó Isten jelenlétében végezzük, aki előtt semmi sem titok, „az Úr szemei sokkal fényesebbek a napnál, látják az emberek minden utait és a tenger mélységét és látják az emberek szivét legtitkosabb rejtekéig.“ Eccle. 23. A papot megcsalhatjuk, de Istent nem lehet megcsalni. — Győződjenek meg arról, hogy az efféle titkolódzás, némaság által önmagukon nem segítenek, csak újabb bűnnel terhelik meg lelküket. Igazi szívbeli békét az nem élvezhet, aki szentségtörő módon járul az Úr asztalához.

2. „Mások kisértvén égi jelt kérének tőle.“ Az ördög kiűzése nekik nem elég nagy csoda, ők más különös jelt kérnek, műveljen az ő kedvükért csodát. Találkoznak, akik nem járulnak a sz. gyónáshoz, mert nem tudják megérteni, hogyan bocsájthatja meg a pap a bűnöket, mikor ő is csak bűnös ember; nem tudják felfogni, miért kell a bűnöket meggyónni; miért nem elegendő a szívbeli bánat Isten jelenlétében . . . szóval „jelet,“ bizonyítékot kivánnak, hogy a gyónás csakugyan felülről az égből származik, nem pedig a földről a klérus köréből. A bizonyítékot megtalálják minden kátéban, meghallhatják akármilyen hitszónok beszédeiben. Azt hiszem, én is átlátok ezek gondolatain, mint Krisztus a farizeusok benső alattomosságát hamarosan megismerte és feltárta. Szoktak-e sokat kérdezni, van-e az államnak joga adót kivetni a polgárokra és azt pontosan be is szedni. Szokták-e a végrehajtóktól kérdezni, honnét van neki ilyen hatalma, mikor ő is csak polgár mint más valaki? „Vallja be előbb bűneit és ha a gyónás után még mindig valami kételye van ezen szentség isteni eredetét te-

kintve, készséggel megválaszolok minden nehézségére", mondá Fenelon püspök. — „Nincs semmi kételyem! Ekkora lelki békét, minőt most élvezek, csak Isten adhat," volt a gyónó válasza.

3. „Boldogok kik az Isten igéjét hallgatják és azt megtartják". — E napokban szól hozzád az Isten rámutatva az Egyház negyedik parancsára. Nagy igét rejt magában ez a parancs, mert súlyos bűn terhe alatt kötelez téged a húsvéti gyónás és áldozás elvégzésére. Többet kell mondanom. Ha beteg vagy, nyugodtan ehetsz húst pénteken és nem vétkezel, — de igenis vétkezel, ha esetleg betegségedre hivatkozva elmulasztanád húsvéti gyónásodat. A beteghez elmegy a pap, csak hívni kell. Végezd el, kérlek, húsvéti gyónásodat, tartsd meg Istennek ezen igéjét és boldog húsvétod leszen. Ne ragaszkodjál konokul saját igédhez, azaz nézetedhez, ne gondold, gyónásodat épen fogadott napodon kell elvégezned, teszem fájdalmas pénteken és mert akkor a nagy sokaság miatt sorra nem jöhettél, már eleget tettél kötelességednek. Vésd jól az emlékezetedbe, az Egyház ilyen „fogadott" napokat el nem fogad, nem helyesel. —

Imádkozzál Nepomuki sz. Jánoshoz jó, érvényes gyónás kegyelméért.

MIT KELL TUDNUNK A KATHOLIKUS HIT- ÉS ERKÖLCSTANBÓL

A husvéti sz. gyónás, sz. áldozás és gyermekeink.

Amint a mult számban jeleztük, b. e. X. Pius pápa véget vetett a nézeteltéréseknek a gyermekek gyónását és áldozását illetőleg. Az egyetemes egyház főtanítójának rendeletét ismernie kell és követnie minden alattvalójának.

Köteles hűséggel leközöljük itt a Szentatya tanítását.

1. Megható a rendelet bevezetése, amely így szól: „Minő páratlan szeretettel karolta föl Krisztus a gyermekeket a földön, nagyon is bizonyítják az evangelium lapjai. Örömét lelte benne, ha köztük lehetett, ha kezét rájuk tehette, ha őket megáldhatta s ölelhette. Ugyancsak nehezére esett, mikor a tanítványok visszatartották tőle a gyermekeket, miért is szemrehányást tett nekik ezekkel a kemény szavakkal: „Hagyjátok a kisdeket hozzám jönni s ne tiltsátok el őket tőlem; mert ilyeneké az Isten országa." (Mk. 10, 13. — 16.) S hogy mennyire nagyrabecsülte ártatlanságukat és lelküknek tisztaságát, eléggé megmutatta, mikor magához híván egyet közülök, kijelentette tanítványainak: „Bizony mondom nektek, ha meg nem tértek és nem lesztek, mint a kisdedek, nem mentek be mennyeknek országába. Aki tehát megalázza magát, mint e kisded, az nagyobb mennyeknek országában. — És aki befogad egy ilyen kisdedet az én nevemben, engem fogad be." (Mt, 18., 3. — 5.)

2. Azután elmondja a Szentatya a gyermekek áldozásának történetét. Épen mert az Úr Jézus annyira szerette és magához hívta a gyermekeket, szokás volt az egyházban még a csecsemőknek áldoztatása is. Aki tudja, hogy a ker. tanítás szerint a szentségek ex opere operato, azaz önmagok erejéből, nem a személy erejéből működnek, nem ütközik meg ezen szokáson, sőt józannak tartja azt. Ha a csecsemő haszonnal veheti fel a keresztséget, ép úgy — áldozhatik is. S a keleti egyházban, a gör. kat.-ban mai napig is a keresztség után megáldoztatják a csecsemőket. A latin egyházban idővel, különösen a IV. lateráni zsinattól, 1215.-től kezdve a következő rendelet jött gyakorlatba: „Mindkét nembeli hívők, miután *beszámithatóságuknak* éveihez jutottak, évente legalább egyszer saját papjuknak bűneiket hűségesen meggyónják . . . és legalább husvétkor az Oltáriszentséget tisztelettel magukhoz vegyék . . ." A trienti zsinat pedig anélkül, hogy kifogásolta volna a régi szokást, mely szerint a gyermekeknek még eszük használata előtt kiszolgáltatták a sz. áldozást, a lateráni zsinat döntvényét újból megerősítette előírván: „Ha valaki tagadná, hogy mindenegyes keresztény hívő mindkét nemből, mikor *beszámithatóságának* éveit elérte, tartozik évente legalább husvétkor az anyaszentegyház parancsa szerint megáldozni — *kiközösitett legyen.*" (Sess. XXI., c. 4.)

3. A Szentatya azután szomorú szívvel felpanaszolja, hogy bizony az eretnek tanok, különösen a janzenisták hatása alatt magában a ker. kat. egyházban is a legméltóságosabb Szentség iránti tisztelet megőrzésének *látszata* alatt sokféle visszaélés harapódzott el. Nem engedték a híveket, különösen a gyermekeket ezen szükséges szentségekhez, amelyek vétele nélkül szennytelenül élni képtelenek.

Elitélendő, hogy a sz. gyónást nem engedik meg olyan gyermekeknek, akik még nem áldoznak, vagy gyóntatják őket, de fel nem oldozzák;

elitélendő, hogy még a halálos ágyon sem részesítik őket a sz. Utravalóval, ha még első áldozásnál nem voltak;

elitélendő, mint a janzenista eretnekség bűnös maradványa az, hogy az előkészületet túlhajtják, hogy a sz. áldozást nem gyógyszernek tekintik a bűnök ellen, hanem jutalmazásnak a szent életért;

elitélendő minden túlos okoskodás, helytelen és nagyképű szorgoskodás, hogy az áldozás végtelen szentséges volta követeli a lélek tökéletes megértését, tisztaságát, a sz. áldozás előtt és után hosszú, mély, buzgó ájtatossági elmerülést.

Azért a Szentatya meghatározza, hogy a) az értelmi beszámíthatóság elégségesen megvan, ha a gyermek a jót a rossztól **valamiképen, néminemű ismerettel** meg tudja különböztetni, épúgy **valamiképen, néminemű ismerettel** különbséget tud tenni a *közönséges* kenyér és a *sz. ostya* között;

b) azért náluk az áldozásra, a gyónásra való előkészület, ájtatosság *gyermeki* módon történik úgy belsőleg, mint külsőleg. Kegyetlenkedés volna tölük oly értelmi tudást, összeszedettséget, áhitatot, időbeli hosszadalmasságot követelni, mint a felnőttektől;

c) azért előírja a Szentatya, hogy a vallásos ismeretet és ájtatosságot tökéletesíteni, fejleszteni kell állandóan későbbi időkben.

Mert *isteni* törvényről van szó, az egyház nem menthet fel senkit sem a husvéti sz. gyónás és sz. áldozás kötelezettségétől, mihelyt az emlitett érettség bárkinél is megvagyon. A gyermekek, a papok, a szülők, a gyámok, a nevelők vétkeznek Isten parancsa ellen, ha a beszámithatóság fokán túl nem gondoskodnak arról, hogy a gyermekek husvéti kötelességöknek eleget tehessenek.

JÉZUS SZÍVE TISZTELETE

Jézus Szíve tisztelete Isten műve.

Előbbi számunkban megírtuk, hogy a Jézus Szíve ájtatosság nem emberi találmány, hanem egyenesen Isten alkotása, azon okból, mert ezen ájtatosság keletkezésében, elterjedésében, amint azt a történelem szemünk elé állítja, meg nem magyarázható az emberi erők közreműködéséből, ezek képtelenek voltak ily világot meghódító eredmények létesítésére.

B. Alacoque Margit íratai erről bennünket még jobban meggyőzhetnek.

„Az Üdvözítő nekem tudtomra adta, írja ő (55. levél), hogy ő nem szorúl az emberek hatalmára és tekintélyére, az ő Szíve tisztelete és országa csakis *szegény* és *megvetett eszközökkel* fog elterjedni." „Különös tetszéssel viseltetik Jézus isteni Szíve azok fáradalmai iránt, akik *kicsinyek* és *szívből alázatosak*, azok munkáin nagy áldása van." (106. levél.) Önmagáról bevallja, hogy ő ebben az egész vállalkozásban csak olyan szerepet játszik, mint az a *sár*, amellyel bekente a vakonszületett szemét az Úr; hisz az a sár az ellenkezőt is eredményezhette volna. (100. levél.)

„Ezt az ájtatósságot nem kell erőszakkal bárkire is rákényszeríteni, hanem a szeretet kenetteljességével hadd hatoljon be szelíden és édesen a szívekbe, mint az olaj, vagy jobban mondva, mint a drága balzsam, melynek illatos nedűje észrevétlenül folyik szét és terjed. (110. levél) „Meggyőződésem, hogy Ő — Jézus, az ő országát szeretetének csakis szelídsége és édessége által akarja megalapozni és nem igazságossága szigora által." (106. levél.)

Igen érdekes és megszívlelendő b. Margit következő nyilatkozata. „Azon ügyek és vállalkozások, amelyek közvetlenül Isten dicsőítésére vonatkoznak, egészen más természetűek mint a világiak. Ezeknél sokat kell sürögni-forogni, az Istenért történt vállalkozásoknál sokszor meg kell azzal elégedni, hogy az égi sugalmaknak engedelmeskedünk, azután hagyni kell, hogy a kegyelem dolgozzék, s magunkat teljes szívből az Ő irányításának átadjuk." Igy kell tenni a Jézus Szíve ájtatosságot illetőleg. „Elégséges azt ismertetni, azután *magára Jézus Szívére kell bízni a gondoskodást*, hogy kegyelmének kenetjével áthassa a szíveket, amelyeket magának kiválasztott. Végtelenül boldogok azok, akik ezekhez számíttatnak." (116. levél.)

Kijelenti b. Alacoque Margit P. Croiset jezsuita atyához írt egyik levelében (100-ik): Lelkünk legfőbb Ura ezt az ő ügyét (a Jézus Szíve áhitatot) pusztán saját hatalmával fentarthatja. Hatalmasabb Ő minden ellenségénél, hogy támadói ellen megoltalmazza. Az ájtatosság keletkezésével, amikor a nehézségek és akadályok igen nagyok voltak, szívemben állandóan visszhangzott szava: *„Én uralkodni fogok ellenségeim dacára* és *mindazok dacára, akik nekem ellenszegűlnek.* Ez a szó oly bizonyosságot teremtett belém, — hogy kételkedni soha többé nem tudtam, hogy ez az ügy egyszer mégis valóság lesz. Ellenkezőleg, mentől jobban megfosztottak azon eszközöktől, amelyekre rászorultam, sőt még azt is megtiltották nekem, hogy ezen ájtatosságról ne is beszéljek, annál nagyobb volt bátorságom és bizalmam; *az Úristen, ki igéreteiben hűséges, munkáját, amelyet elkezdett, féluton nem fogja cserben hagyni, hanem erős kézzel szerencsés végső kifejlődésre vezeti.*"

B. Alacoque Margit irataiból e néhány idézet is elégségesen mutatja, hogy nem emberi felfogás, szellem és erő, de isteni ezen ájtatosság rugója.

HÍREK.

Főtisztelendő Elnök Úr! Péczelen vagyok lőgyakorlaton bizonytalan időre. Tisztelettel bejelentem távolmaradásomat a csütörtöki estékről. Tizennégy év óta, most történik meg először, hogy hiányozni fogok, a nekem olyan kedves kápolnából és nélkülöznöm kell azt a jó társaságot, amelyet csak a kongregáció tud nevelni . . .

Ma lőtte agyon magát a mellettem levő katona, aki nem tudta magát megszabadítani attól a gondolattól, hogy neki a háborúba kell mennie. Én sajnálom őt, mert oly kicsinyhitű volt, itt láttam igazán, mily kinccsel ruházott fel a kongragáció. Én nem félek a szenvedéstől, hiszen a jó Isten nagy szentjei sokkal többet szenvedtek, mint amennyit én szenvedhetek. És ez megment engem minden rossz kisértéstől.

Hőslelkű Szívajándék. N-N- ápolónő 2 fülbevalót adott a sz. Szív céljaira. Más világon megtalálja, — úgy mondta.

Levél a kórházból. Főt. Atyám! A szenvedés keresztútjának ormára értem. A kórházban, a betegágy keresztjéhez szegezve szenvedek. Most értem csak a Golgota titkait. A keresztút rózsái most fakadnak. Van bőven időm imára, elmélkedésre. Krisztus kinszenvedése kimeríthetetlen kincsesbánya. Vele egyesülök a keresztúton, a kereszten, de legbensőbben a naponkénti sz. áldozásban. Ezek a piros rózsák. Igy igazán nem érzem a szegeket, a kereszt kemény fáját. Igy csak egy vágy és szomj fog el: Uram embertársaim lelkét is vond magadhoz! Imádkozzék a sz. Szívhez, lelkiatyám, hogy az Úr velem maradjon, ha beestelednék, ha rám estelednék. Ha üt az óra a válásra, a sz. Szívbe zárva az örök öröm révpartjába szállhassak.

Kedves Jancsi! A legutóbbi lapokat A *Szív*-vel együtt megkaptam. Úgy látszik, hogy A Szív nagyon el van terjedve, de meg is érdemli. Alkalomadtán én is csinálok neki propagandát. Én is gyüjtöttem 570 koronát egy Jézus Szíve ruhára az idei ünnepélyes felajánlás emlékére, mert az évvégi 3

napos hálaadás nagyon szépen sikerült s maradandó hatásai voltak. Ezt akartam a miseruhában megörökíteni...

A Jézus Szíve Szövetség férfi és női tagjai együtt Márc. hó 26-án d. u. 4 órakor havi gyűlést tartanak. A VIII. kerületi Népszövetséggel együtt tartjuk meg ez alkalommai gyűlésünket fontos okokból. Igen kérjük a tömeges részvételt. *Elnök.*

Női szent lelki gyakorlatok a Jézus Szíve templomban március 27-től április 2-áig esti 8 órakor. Jegyek válthatók Mária-utca 25. sz. alatt.

Visszhang Afrikából Missziótársulat *ünnepségét* gazdag tartalommal (művészi ének, zene, szavalatok, színdarab), tartja, beszél P. Bíró Ferenc S. J., melegen ajánljuk olvasóinknak a misszió magasztos célja miatt. Jegyek: 1 kor., 50 fill., gyermekek 30 fill. Válthatók: IV., Ferenciek-tere 7. III. l. I em. 7. Megtartatik: Márc. 25. d. u. 6 órakor, IV., Ferenciek-tere 7. III. l. I. em. 8.

Minden 21 éven aluli híveknek szabad naponta akárhányszor is és jóllakásig húst enni azon böjtös napokon, amelyeken a 21 éven felüli hívek délben, vagy eltűrve este is húst ehetnek.

TARCA

Levél Margitkához a frontról.

A nap még egyszer visszatekintett a vértől harmatos csatamezőre; a zűrzavaros harcizaj nyugatfelé morajlott. Franciaország egyik nagy kiterjedésű síkján, halvány halottak közt fekszik a 14. francia huszárezred egy szép szálhadnagya. Fejét egy magányosan álló fának támasztja. Szempillája lecsukva. Melléből véres sugár ömlik. Mellette a paripája, kiszenvedett gazdájához hajol s fájdalmasan nyerít a kietlen pusztaságba, mintha segítséget kérne. Egy német őrjárat rábukkan. Kezében a hős halott egy gyermekleány képét tartja. Első tekintetre fel lehet ismerni kis nővérét. A zsebében nővéréhez címzett levelet találnak. Egyik német tiszt még a szürkületben lefényképezi a huszárhadnagyot lovával együtt, s drága emlékként elküldik a képet a levéllel együtt az árván maradt testvérkéjének. A levél így szól:

„Nem szabad szomorkodnod, de úgy sejtem, nem foglak látni többé, téged és bretagne-unkat. Egészen biztos érzelem azt súgja nekem, hogy halál leselkedik reám ma, vagy holnap. Ha te nem volnál, Margitkám, szivesen odaadnám életemet. De ha rád gondolok, már a háború elejétől fogva, oly szomorúság fog el. Ha legalább öregebb volnál, vagy ha testvéreid vagy közeli rokonaid volnának. De árva virágszál vagy szüleink sírján, majd megszakad a szivem, ha rágondolok. Azonban kedves kicsikém, azért se veszítsd el bátorságodat! Hiszen boldogulásodról gondoskodva van. A plebános úr, akinek ajánlottalak és ma ujból ajállak, atyai gyámod lesz életed útján. Maradj jó, kedves Margitkám! Ne menj a nagy városokba. Maradj hű kedves kis falucskánkhoz. Kerülj mindent, ami hitedet s ártatlanságodat veszélyeztethetné. És ha egyszer felserdültél és boldogságodat egy férfival akarod megosztani, vizsgáld meg, vajjon imádkozik-e, vizsgáld meg, vajjon becsületes-e? Ne kösd magad akárki fiához. A legjobb legyen épen jó számodra. Ne feledkezzél meg rólam. Nem tudom, hol domborul a sírom. Talán nem messze innen az Argonnok dombjai közt. Mivel nem diszítheted majd sohasem, diszítsd helyette szüleinkét falunk temetőjében A rózsa, mely rajta virít, nekem is virágzik. Imádkozzál szegény lelkemért. Ha a papánál és mamánál leszek, sok üdvözletet adok át nekik a kicsikétől és elmondom, mily kedves és jó ő. Tehát bizalom! Őrzőangyalod lesz vezetőd! Beszélgess vele Ő majd közli velem kedves szavaidat. Hisz oly rövid az élet. Egyszer majd elérkezik az a nap, amelyen minket ott fönt te is meglátogatsz, hogy nálunk maradj örökre, örökre. Tiszteld Istent és szeresd hazádat! Lélekben csókolom homlokod. Isten áldjon. Üdvözöld a Bretagne-t és a kedves Zöld tengert.

A hazáért életét feláldozó
Henryd.

Emlékezzél meg!...

(Ima a frontról.)

Nagy Asszonyunk! Megváltónk Szűz anyja!
Emlékezz meg, alázattal kérlek:
Hogy Te soha nem hagytad még el azt,
Ki bújában felkeresett Téged!...
Ki veszélyben oltalmadat kérte:
Vele voltál mindig: védve, áldva!...
Szavadra fiadnak, Jézusodnak,
Kedvéért: — kegyelme szállt reája...
Nem volt soha hallható a földön,
Hogy azok, kik Tehozzád futottak:
Ne érezték volna nagy hatalmát
A Te csodás közbenjárásodnak!...
Hozzád futok én is bizalommal:
Bátorít a milliók példája...
Kérésemet Tenéked ajánlom:
Édes Anyám! oh, figyelmezz rája!
Ne tekinsd, hogy kard van a kezemben,
S templom helyett csaták helyét járom:
A hazámért, — mert hisz' úgy szerettem —,
Árván hagytam otthon kis családom...
Légy Te velök! szeresd nagyon őket,
Vigasztald a hosszú árvaságban...
És ne engedd megcsalódni őket
A reményben, könnyben, imádságban...
Szent Fiadnál esedezzél értem:
Te Jó!... Te Szép!... Te édes Irgalom!...
Ha béke lesz: ne várjon hiába
Hű párom és a két csöpp angyalom...

Az út melletti kis kápolna.

Egy forró juniusi napon már három napos ütközet után, vitéz csapataink, aránylag csekély vesztesség mellett, az oroszokat határukon túl visszaverték Besszarabiába.

A támadólag előnyomuló cs. és kir. gyalogság honvédség, tűzérség, honv. huszárok és cs. és kir. dragonyosok parancsnokságom alatt, a támadó főerőnek jobb szárnyát képezte.

Különösen a harcok utolsó napján, csapataink kimerülve ugyan, de győzedelemittas lelkesedéssel nyomultak előre Oroszország határa felé, sok halottat, oroszt és magyart, valamint megsebesült hősöket elhagyva.

Az ellenséges drótsövények, farkasvermek, aknák leküzdése, valamint a felrobbantott és leégetett hidak helyreállítása, hogy a tűzérségünk is gyorsan utánunk jöhessen, nem volt csekély feladat.

Az oroszok visszavonulásukban fosztogattak és minden egyes házat felégettek, különösen egy határszéli várost annyira elpusztitottak, hogy kő nem maradt kövön. Minden egyes szobában a fütőkemencéket összetörve és a szoba padlózatokat is felszakítva találtuk. Utóbbiakat azért tették, — mert a kemencékben vagy a padlózat alatt elrejtett pénzt vagy kincseket kerestek.

Ily fárasztó harcok után, romok közt heverő és a lakosságtól teljesen elhagyott utolsó városunkat, este 8 óra tájban elhagytuk, közeledve a most már csak 600 lépésnyire fekvő orosz határ felé. —

Én mint parancsnok, ismét lóra szálltam. Néhány honvéd huszár vett körül. A csapatok élén lovagoltam; közvetlen utánam a szegedi-és székesfehérvári népfelkelő honvéd zászlóaljak.

Már messziről az előnyomuló útunkon különös erős fény keltette fel figyelmünket, mely csodálatos hatással volt reánk.

Közelebb és közelebb érve, a tündöklő fény erősebb lett, míg végre teljesen odaérve láttam, hogy a fénylő hely a romhalmazok között épen maradt *útmelletti* kis kápolna, melynek ajtai tárva-nyitva vannak és benne „Jézus Sz. Szíve“ képe gyertyákkal ki van világítva.

Sem a közelségben, sem pedig a távolban élő lényt találni nem lehetett. A gyertyák fénye a sötét éjben oly nagy világosságot árasztottak, mintha az ezer és ezer gyertyától származnék. Ez a gloriafény megvilágította a mellette elhaladó hős honvédeinket és közös hadseregbeli csapatainkat. —

Kivétel nélkül mindenki szívében visszatükrözött e fény és különös hatást gyakorolt a melletfe elhaladókra. Nem volt ember, aki sapkáját le ne emelte volna, velem együtt rövid imát ne rebegett volna, hálát adván a jó Istennek, hogy győzelemre vezetett bennünket és életünket megmentette!

További előnyomulásban rövid idő alatt elértük az orosz vámsorompót, ahol mint egy vezényszóra ezer és ezer torokból egyszerre lelkesedéssel felhangzott:

„Éljen szeretett királyunk és hazánk!
Éljen Magyarország!“

Ehhez a zenét az ekrazit bombák robbanása adta, melyek szakadatlanul durrogtak, amidőn előnyomult sapeurjeink és huszár-járőreink az orosz vasúti sineket felrobbantották, miközben hős csapataink az elfoglalt orosz határszéli városba dalolva bevonultak.

S. K.
a pécsi urak kongr. tagja

CSALÁD ÉS ISKOLA

Hogyan neveljük fel a hazáért elesett hősök árváit.

A hadiárvák sorsát illetőleg sok szó esik, tényleg azonban, fájdalom, nagyon kevés történt mind ekkoráig.

A családi nevelés kétségkivül a legtermészetesebb, az otthon a legszeretteljesebb — legalább is igy kellene lenni. A tapasztalat azonban sokszor az ellenkezőt bizonyitja. Az atya elhunytával az otthon megszünik. Az özvegy számos esetben nem képes azt fenntartani. Hogy kenyerét megszerezhesse, elszegődik vagy munkába áll. Gyermekeit igy kénytelen bárhová is elhelyezni, még pedig lehetőleg olcsón. Hogy a következmények mennyire károsak, azt bővebben nem is szükséges talán magyarázni.

Maga az anyagi táplálék fogyatékos — a szellemi pedig a legtöbb esetben teljesen hiányzik. Vallásos oktatás, magasabb eszmények fejlesztésére gondot senki *nem* fordit. Sokszor már magok a tápszülök közömbösek, vagy nem érnek reá idegen gyermekek belsőéletével foglalkozni.

Első kötelesség pedig minden katholikus családra nézve, hol árvák nevelődnek, ezen szerencsétlen atyátlan, elhagyatott kisdedek szivében-lelkében a hit, remény és szeretet erényét felébreszteni. Imádkozni tanítani. —

A zsenge kor felette érzékeny és mohón fogadja az első tanácsokat. Mielőtt olvasni kezd, tanulni s katekizmusra jár, szükséges, hogy a gyermek vallásossága alapját megvessük. Csakis igy reményelhető, hogy az élet viszontagságaiban, kisértéseiben kellőleg felfegyverezzük. Módot kell adnunk, hogy védenceinkből istenfélő, jámbor munkásokat, minden tekintetben derék polgárokat neveljünk.

A hazáért elvérzett hősök megérdemlik, hogy hátramaradott árváikat oltalmunkba vegyük. Szeressük őket mintha saját gyermekeink volnának. Csak ha igazán szeretjük őket, találjuk meg mindenkor a helyes utat, irányitásokat irántuk. A szeretet erénye adja meg a kitartást, türelmet, sőt itéletet, hogy mindenkor valóban helyesen járjunk el.

A Jézus szívéről nevezett Karmelita testvérek Gyóni szeretetháza ilyen szeretet szellemben neveli fel árváit. Mindjárt a háború kitörésekor a gyóni kastélyt épületeivel: kertet, szőlőtelepet gr. Vay Péter a rendnek ezen célra adta volt. Az önfeláldozásokról ismert testvérek úttörő munkája természetesen sok nehézségbe ütközött. Minden kezdet nehéz, és kétszeresen nehéz az, ha magasabb, természetfeletti célokért küzdünk.

Végre az elmult év Pünkösd szent ünnepén megalakult az új plébánia is. De miután még se a templom, se a kápolna nem épültek fel, a szabad ég alatt, valóságos tábori szentmisére gyült össze e megható gyülekezet.

A nyár folyamán a munkás viszonyok nehézsége ellenére elkészültek a szükséges átalakítások és felépült az új kápolna úgy, hogy Mindenszentek napján megszentelhették a szép tágas szentélyt.

Azóta minden egyes napon haladt a munka a kitűzött cél felé. Eközben az egykori kastély üres helyiségei is mind jobban megteltek kisdedekkel. Hetenként érkeznek új és új csoportok úgy, hogy már új épületek szükségesek az összes jelentkezők befogadására. De a jó nővérek bíznak, hogy mielőbb felépülnek ezek is és ápolásban, szeretetben részesíthetnek még több árvát és feltárhatják áldásos otthonukat: *Urunk* szavával élve, „Bocsássátok hozzám a kisdedeket, mert övék a mennyek országa“. —

Schmidtné női kalapterme (IV., Korona-utca 3. szám.)
Nagy választék mindennemű kalapokban. Alakítások elvállaltatnak.

Gyümölcsoltó Boldogasszony.

A sz. Szűz ünnepei közt ez a legősibb. A keleti egyházban már a 4. század végén megülik, Nyugaton az 5. század elején kezdik megünnepelni. Aranyszájú sz. János dicső kortársa és utódja, Proklus a legtermékenyebb szónoka e Mária ünnepnek. Már ő említi Gyümölcsoltó Boldogasszony napját katolikus, általános jellegét többször dicsőítő beszédsorozatában. A görög egyház Krisztus urunk születésével kapcsolatban dec. 18-án tartja meg az ünnepet. A nyugati egyház találóbban a nagybőjti sz. időkbe helyezte, mivel a legmélységesebb alázatosságú sz. Szűz, „az Úr szolgáló leányának“ ünnepe, amely, mint minden erényt, de leginkább a bűnbánatot, önmegtagadást és hódolatos gyermeki engedelmesség alapját és megőrzőjét, az alázatosságot dicsőíti. A negyvennapi bőjt sz. idő pedig ép a márciusi ibolya alázatos, bűnbánati színét, jellegét viseli főkép magán. Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepének főjellemvonása nem annyira az öröm, az Isten-anyai méltóság dicsőítő, glóriás ünnepe, mint inkább a hét fájdalom tőrével járó felelőség — áldozat- szenvedésteljes tisztének, a vértanúk királynőjének, tövises-rögös keresztút, a Golgotha keresztáldozatának és tengernyi lelki gyötrelmeinek hajnalbiborpirja. Mert midőn a názárethi sz. Szűz engedelmes, odaadó „Legyen“-jével a sz. Háromság háromszor sz. óhaját, akaratját teljesíti, magát a Megváltó, a Megfeszítendő Isten Bárányának édes anyjává avatja, hogy felnevelje a kereszthalálra egyszülött Fiát.

Ez ünnep megszentelésére legalkalmasabb az, hogy oltsuk belénk a Szűz élő hitét, mély alázatosságát, áldozatos engedelmességét, mindenemű szenvedésre való hősies készségét, mély áhítattal végezzük el elmélkedve e nap többször a legszebb Mária-imát az Üdvözlégyet. Kezdetére a teljes sz. Háromság tanít minket Gábriel arkangyal ajkára adott köszöntésében: „Üdvözlégy malaszttal teljes, az Úr van teveled, te vagy áldott az asszonyok közt!“ E röpke, isteni, köszöntő a legszebb dicsőítő himnusz és köszöntés égi Anyánkra. „A malaszt-telje“ minden bűn és tökéletlenségtől való mentségének, szeplőtelenségének és erényteljének világos és csalhatatlan kinyilatkoztatása egyenesen a sz. Háromságtól. A Szentlélek jegyesének legtökéletesebb egyesülése Istennel van kifejezve a köszöntés második részében: „Az Úr van teveled!“ Az asszonyok, az anyák között azért áldott ő, mert ő Isten anyja és a mi anyánk!

Az Egyház az angyali köszöntéshez méltán függeszti a sz. Háromság után a földön a legelső és legnagyobb Máriatisztelőnek, sz. Erzsébetnek köszöntőjét: „És áldott a te méhednek gyümölcse“. A mai ünnep édes gyümölcse: a Megváltó. Ezzel ajándékozza meg e napon a sz. Háromság szűz Máriában a bűnök özönében négyezer éven át belemerült emberiséget. Amint az édes Jézus, mint a fájdalmak embere, mint a kereszt, az élet fájának áldozati Báránya, száll le e napon a sz. Szűz szeplőtelen méhébe, úgy a szentséges Szűz is isteni gyermekecskéjével, mint a hétfájdalmú Szűz hajnalképének biborpirjában ragyog, tünik fel és tündöklik. Ez ünnep az Istenanyai méltóság, Megváltás, a keresztáldozat hajnalpirja. A megtestesülés titka, az Istenanyai méltóság, az áldozatos — alázatos engedelmesség, a szenvedések, fájdalmak hét tőrének elviselésére örömest kész mártir-szívnek édes gyümölcse. Igazán az üdvösség Gyümöcsoltója ez ünnep.

HITVÉDELMI A. B. C.

H: Halotthamvasztás.

„Miért ellenzi az Egyház a legmodernebb halotteltakarítást, a hamvasztást?“

1. A halotthamvasztás mindenekelőtt sem nem „legegészségesebb“, sem nem „legmodernebb“ módja a halottak eltakarításának. Megvolt az már sok régi vad népnél, megvan sok helyütt a pogányoknál ma is. „Legegészségesebbnek“ meg igazán nem lehet mondani. A legjobb fertőtlenítő eszköz: a föld. A hamvasztás ellenben rengeteg fűtést igényel, tehát csak még több füstöt és kormot szabadítana rá a városokra; emellett a krematóriumokban (az elégető helységekben) a hullák nemcsak porrá égnek, hanem részben igen mérges gázakká fejlődnek, melyek a környék levegőjét megfertőztetik. A legnevesebb orvosi szakvélemények *mind* a hamvasztás ellen s a földbetemetés mellett nyilatkoztak.

2. Az egyetlen igazi érv a halotthamvasztás mellett, az egyetlen voltaképeni indítóok, ami miatt ma a szabadgondolkodók az egyházi temetés ellen dörögnek és krematóriumokat (holttestpörkölőket) sürgetnek, ez: ki akarják küszöbölni az Egyház és a pap közreműködését a halott eltakarításánál. El akarják kergetni az Egyházat a koporsóktól, tudva, hogy a halál megrendítő pillanatában mindenki fogékony az Egyház tanításaival szemben. Tehát a halottégetés voltaképeni célzata: az Egyház és vallás gyűlölete, a kiküszöbölésére való törekvés; és *ezért* nem szabad megengedni a halotthamvasztást.

3. A halotthamvasztás nemcsak a kegyeletet sérti (hisz oly embertelen dolog a holttestet megpörkölni, erőszakosan elpusztítani; míg a földbetemetés a legmegnyugtatóbb, a pihenésre és feltámadásra emlékeztető szertartás), de rengeteg pénzbe is kerül, mert a krematórium igen drága mulatság. Azért, ha már az Egyház ellenségei mindenáron pörköltetni akarják a testüket, hát állítsanak maguknak a saját pénzükön pörköldéket, és abban pörkölődjenek, ha tetszik; kedves egészségükre váljék. Az ellen azonban minden jogérzékkel biró ember tiltakozni fog, hogy a keresztény adófizetők pénzén olyan költséges, egészségtelen és kegyeletsértő intézeteket létesítsenek, melyeknek egyetlen célja, egyetlen létoka: a vallás elleni izgatás. Mert a halotthamvasztást *minden* vallás elitélte: a protestáns, a zsidó is; nem is kell az senkinek, csak a minden vallást gyűlölő felforgatóknak.

TEMPLOMI REND

Márc. 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe. A sz. misehallgatás nem kötelező. Ezen a napon szabad többször is húst enni és jóllakni.

Márc. 27-től ápr. 2-ig női sz. lelki gyakorlatok a Jézus Szíve templomban. Az előadások **esti 8 órakor** vannak. Utolsó előadás április elsején esti 8 órakor. Április 2-án a 8 órai sz. mise alatt közös sz. áldozás. Belépőjegy 1 korona. Jegyek válthatók Mária u. 25. sz. alatt a portánál.

Április 2-án, a hó első vasárnapján egész nap Szentségimádás.

üzenetek

Feska J.-né. Sorszám 53.46, régebben kihúzva, megkapja az árút. — **Zágráb. Szabó.** Jó katona öcsém ne tágítson. Igaza van. Krísztus Urunk mondta, hogy a háború büntetés. A haza legnagyobb ellenségei azok, akik még most is súlyosan vétkeznek. Szeresse Jézus szívét! — **X.** Kegyeskedjék megírni még, hogy mik akarnak lenni ott, tanitónők vagy egyszerű lányok azok? Levélben akarok válaszolni. — **Jó mama.** Jobbat nem tehet, mintha, ahányszor eszébe jut Jézus szívében zárja őt, mondván: Jézusom Szive, neked adom szívét, őrizd meg életét! — **Iróinknak.** Névtelen cikkeket nem közölhetünk. Kéziratot nem küldhetünk vissza. Hosszú cikkeket lapunkban csak ritkán közölhetünk. — **Pécs. F. Gy.** Irunk. Szívesen vesszük közreműködését. Eleget tesz úgy fogadalmának.

Emlék-érem.

A nemzet felajánlása Jézus Szívének örök emlékére „A Szív“ kiadóhivatala gyönyörű ezüstoxidált érmeket veretett. Rendelhető: Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. „A Szív“ kiadóhivatalában. Csak 30 darab rendelhető. Ára: 12 kor., szállítás 60 fillér; 30 darabon felül szállítás 1 korona.

Házmesternét keresek, ki a kerti munkát érti, azonnali belépésre. **Járandóság**: lakás, fűtés, világítás. Cím: Szalai Béla, igazgató, Budapest. III., Bécsi-út 2128. gyár.

Idősebb német hölgy, államhivatalnok özvegye, házias és zeneértő, társalkodónői, esetleg egyedülálló hölgynél vagy úrnál teljes felelősséggel állást keres. Vállalkozik fehérnemű gondozására stb. — Válasz I. B. jelige alatt a kiadóhivatalban.

Finom acélárúk.

Zsebkések, ollók, borotvák, asztali evőeszközök, manikür készletek, kerti eszközök és korcsolyák nagy választékban kaphatók.

Dreher Ignác és Fia cég

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14. Alapittatott 1845

Meier-Várkonyi: Szent Bernát élete. Az Egyház mézajkú tanítójának, a sz. Szív lángoló imádójának és a boldogs. Szűz közismert lelkes tisztelőjének tanulságos, sikerült életrajzát melegen ajánljuk „A Szív“ olvasóinak. Megrendelhető a „Mária kongregáció“ kiadóhivatalában, Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz. Ára 1 kor. 60 fillér.

A bibliai történetek magyarázata felnőttek számára. Erdmann W. német művéből átdolgozta Adjutus Secundus. — II. rész. Ujszövetség. Ezen kiváló műből körülbelül 363 példányt sikerült megszereznünk. Több a könyvpiacon sem kapható. Amíg a készlet tart, megrendelhető: Budapest, VIII., Mária-u. 25. Rendház. Ára fűzve 6 korona, előlegesen beküldve. Kötve nem kapható.

„A Király és a Nemzet felajánlja Magyarországot Jézus szent Szívének“

c. szép és nagyjelentőségű kép 36—48 cméter nagyságban (képkeretbe való), drbkint **2** kor., **11** drb **20** kor., **21—16** cm. nagyságban drbkint **40** fill., **11** drb **4** kor., levelező-lap nagyságban **1** drb **6** fill., **100** drb **5** kor., megrendelhető **Apostol-nyomda részvénytársaságnál (Budapest, VIII. ker., Horánszky-utca 20. sz.)** Vidéki megrendeléseket a pénz előzetes beküldése után, portómentesen intézünk el.

A fogadalmi templom Sz. Szív Bazilikára adakozzunk!

(Beküldendő. Budapest, VIII., Horánszky-utca 20.)

Szerkesztésért felelős: HEDWIG STEFI.

Nyomatott az Apostol-nyomda részvénytársaságnál Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. Telefon: József 38—21.